RELIGINIO TURIZMO SKATINIMAS LIETUVOJE: Pagrindinių objektų analizė ir rekomendacijos

KELIAUK LIETUVOJE

Ieva Zamaraitė
Inga Urbšytė
Vytautas Vaitiekūnas

Kurk Lietuvai

ĮVADAS

Projekto finale nacionalinėje turizmo svetainėje atsirado skiltis „Religinis turizmas“, kurioje pristatomos šios traukos vietovės: Vilnius – Dievo Gailestingumo miestas, Šiluva – Mergelės Marijos Apsireiškimo vieta, Kryžių Kalnas, Trakų bazilika ir vienuolynai – Kretingos vienuolynai, Pažaislio ansamblis ir Tytuvėnų ansamblis.

Šios vietos, išskyrus Kretingą, projekto metu buvo aplankytos ir įvertintos „iš turisto perspektyvos“ – įvertinta viešoji infrastruktūra aplink objektus, paslaugos, informacija užsienio kalbomis ir pan. Įvertinti objektai ir turizmo ar piligrimų informacijos centrai, jei tokie yra šalia pagrindinių objektų. Vilniuje ir Šiluvoje įvertinta po du objektus. Kretingos atveju remtasi turizmo informacijos centro ir „Keliauk Lietuvoje“ darbuotojų, lankiusių Kretingą kitų projektų rėmuose informacija bei informacija internete (Kretingos TIC internetinė svetainė, TripAdvisor). Taip pat, kaip į objektą, žiūrėta į miesto centre esantį Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios ir bernardinų vienuolyno ansamblį. Taip pat įvertinta ir Žemaičių Kalvarija, kuri tiek viešosios konsultacijos metu, tiek kalbantis su Bažnyčios atstovais išryškėjo kaip potencialiai galinti tapti užsienio turistams patrauklia vietove. Remiantis įvertinimu, Žemaičių Kalvarijos šiuo metu nuspręsta neįtraukti į nacionalinę turizmo svetainę.

Objektų vertinimas buvo atliktas naudojantis nacionalinės turizmo skatinimo agentūros „Keliauk Lietuvoje“ turistinių vietovių patrauklumo vertinimo metodologija, kurią 2019 m. agentūrai parengė MB „Turizmo rinkodaros sprendimai“.

ĮVADAS

Remdamiesi šiais turistinio patrauklumo vertinimo kriterijais ir išryškėjusiomis dažniausiomis probleminėmis sritimis, *toliau pateikiame minimalius reikalavimus objektams, į kuriuos religinio turizmo traukos vietovės turėtų visų pirma atkreipti dėmesį.*

Be turistinių vietovių patrauklumo vertinimo metodologijoje minimų kriterijų, taip pat įtrauktas statistikos rinkimo klausimas. Kai kurie metodologijos kriterijai susiaurinti, kai kurie – praplėsti. Šie aspektai sugrupuoti į keturias kategorijas – statistika, infrastruktūra, paslaugos objektuose, komunikacija. Nors vieni kriterijai yra svarbesni ir turintys daugiau svorio (pvz.: turizmo paslaugų infrastruktūra), mūsų toliau pateiktoje lentelėje skirtingos kriterijų vertės nėra išskiriamos.

Išryškintos objektų probleminės sritys turi būti sprendžiamos siekiant gerinti užsienio turistų patirtį, taip pat pateikiame trumpame ir ilgame periode reikalingus padaryti žingsnius.

Statistika	Veikia sisteminga objekto lankytojų skaičiavimo sistema, renkama informacija apie tautybę
Infrastruktūra	5 km atstumu nuo objekto yra apgyvendinimo paslaugas teikianti įmonė
	500 m ar mažiau nuo objekto yra maitinimo įstaiga
	500 m ar mažiau nuo objekto yra parduotuvė
	Objektą lengva rasti - yra aiškios nuorodos/ kelio ženklai
	Viešosios paslaugos: WC prieinamas 500 m ar mažiau nuo objekto; Automobilių ir autobusų stovėjimo aikštelė 500 m ar mažiau nuo objekto; Šalia objekto galima pailsėti, yra suoliukai; Objektas prieinamas ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms
Paslaugos objektuose	Geriamas vanduo 500 m ir mažiau nuo objekto
	Galimybė įsigyti suvenyrų 500 m ar mažiau nuo objekto
	Atvira ir nemokama Wi-Fi prieiga TIC/PIC arba šalia objekto
	Sezono metu objektai ir TIC/PIC dirba abi savaitgalio dienas ir bent tris darbo dienas
Komunikacija	TIC/PIC internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, objekto ir TIC/PIC darbo valandos, informacija apie ekskursijas, atvykimą, nakvynės ir maitinimo paslaugas
	Objekto internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, darbo valandos, ekskursijos ir jų užsakymas, mišios ir jų užsakymas
	Gido anglų kalba paslaugas sezono metu galima užsisakyti 48val. prieš planuojamą apsilankymą
	Vietovė siūlo audiogidą mobiliojoje programėlėje
	Yra galimybė pasinaudoti audiogidu vietoje
	Google puslapis sutvarkytas - nurodytas pilnas objekto pavadinimas, nuoroda į svetainę, adresas, kontaktinis telefono numeris, darbo valandos
	Objektas turi TripAdvisor puslapį
	Praktinė informacija - darbo laikas, pamaldų laikas, kaip užsisakyti ekskursijas ir mišias – pateikiama prie objekto anglų ir kitomis kalbomis **arba** yra TIC/PIC 500 m ar mažiau nuo objekto.

KELIAUK LIETUVOJE

VILNIUS - DIEVO GAILESTINGUMO MIESTAS

Dievo Gailestingumo šventovė, Šv. Faustinos namelis ir Vilniaus Piligrimų centras

Kurk Lietuvai

Statistika	Veikia sisteminga objekto lankytojų skaičiavimo sistema, renkama informacija apie tautybę	V
Infrastruktūra	5 km atstumu nuo objekto yra apgyvendinimo paslaugas teikianti įmonė	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra maitinimo įstaiga	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra parduotuvė	V
	Objektą lengva rasti - yra aiškios nuorodos/ kelio ženklai	X
	Viešosios paslaugos: WC prieinamas 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Automobilių ir autobusų stovėjimo aikštelė 500 m ar mažiau nuo objekto;	X
	Šalia objekto galima pailsėti, yra suoliukai;	V
	Objektas prieinamas ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms	X
Paslaugos objektuose	Geriamas vanduo 500 m ir mažiau nuo objekto	V
	Galimybė įsigyti suvenyrų 500 m ar mažiau nuo objekto	V
	Nemokama Wi-Fi prieiga TIC/PIC arba šalia objekto	V
	Sezono metu objektai ir TIC/PIC dirba abi savaitgalio dienas ir bent tris darbo dienas	X
Komunikacija	TIC/PIC internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, objekto ir TIC/PIC darbo valandos, informacija apie ekskursijas, atvykimą, nakvynės ir maitinimo paslaugas	V
	Objekto internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, darbo valandos, ekskursijos ir jų užsakymas, mišios ir jų užsakymas	V
	Gido anglų kalba paslaugas sezono metu galima užsisakyti 48val. prieš planuojamą apsilankymą	V
	Vietovė siūlo audiogidą mobiliojoje programėlėje.	V
	Yra galimybė pasinaudoti audiogidu vietoje	X
	Google puslapis sutvarkytas - nurodytas pilnas objekto pavadinimas, nuoroda į svetainę, adresas, kontaktinis telefono numeris, darbo valandos	V
	Objektas turi TripAdvisor puslapį	V
	Praktinė informacija - darbo laikas, pamaldų laikas, kaip užsisakyti ekskursijas ir mišias – pateikiama prie objekto anglų ir kitomis kalbomis **arba** yra TIC/PIC 500 m ar mažiau nuo objekto.	V

VILNIUS – DIEVO GAILESTINGUMO MIESTAS

Infrastruktūra

X - Prie esamų turistinių nuorodų trūksta nuorodų į Vilniaus PIC ir Dievo Gailestingumo šventovę, Antakalnio gatvėje trūksta nuorodų į Šv. Faustinos namelį.

X – Šalia objektų nėra autobusų stovėjimo vietos.

X – Dievo Gailestingumo šventovė ir Šv. Faustinos namelis yra neprieinami ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms.

Paslaugos objektuose

X – Abu objektai yra atviri lankytojams kiekvieną dieną, tačiau PIC nedirba savaitgalio dienomis.

Komunikacija

X – Nėra galimybės pasinaudoti audiogidu vietoje.

Trumpame periode išsprendžiami klausimai:

- ✓ Dievo Gailestingumo šventovės viduje anglų kalba pateikti informaciją - kaip susisiekti su zakristija, kaip užsisakyti mišias, Vilniaus PIC kontaktus.
- ✓ Sezono metu PIC darbo laiką pratęsti savaitgaliui.
- ✓ PIC nurodyti, kur yra įėjimas ribotas judėjimo galimybes turintiems asmenims.
- ✓ Dievo Gailestingumo šventovės TripAdvisor puslapyje įtraukti darbo laiką.
- ✓ Šv. Faustinos namelio Google puslapyje įtraukti nuorodą į svetainę http://www.gailestingumas.com/.

Laiko reikalaujantys sprendimai:

- ✓ Prie esamų turistinių nuorodų Vilniaus centre įtraukti nuorodas į Vilniaus PIC ir Dievo Gailestingumo šventovę. Antakalnio gatvėje įrengti nuorodas į Šv. Faustinos namelį.
- ✓ Įėjimą į Dievo Gailestingumo šventovę ir Šv. Faustinos namelį pritaikyti riboto judėjimo galimybes turintiems žmonėms.
- ✓ Prie Šv. Faustinos namelio sutvarkyti automobilių stovėjimo aikštelę (P ženklas, sužymėtos vietos).
- ✓ Suorganizuoti turistinį maršrutinį autobusą, kuris nuo Vilniaus centro vežtų piligrimus į šv. Faustinos namelį ir atgal.

KELIAUK LIETUVOJE

ŠILUVA. MERGELĖS MARIJOS APSIREIŠKIMO VIETA

Mergelės Marijos Gimimo bazilika, Apsireiškimo koplyčia ir Piligrimų informacijos centras

Marijos Stanulytės nuotrauka

Kurk Lietuvai

Statistika	Veikia sisteminga objekto lankytojų skaičiavimo sistema, renkama informacija apie tautybę	V
Infrastruktūra	5 km atstumu nuo objekto yra apgyvendinimo paslaugas teikianti įmonė	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra maitinimo įstaiga	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra parduotuvė	V
	Objektą lengva rasti - yra aiškios nuorodos/ kelio ženklai	V
	Viešosios paslaugos: WC prieinamas 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Automobilių ir autobusų stovėjimo aikštelė 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Šalia objekto galima pailsėti, yra suoliukai;	V
	Objektas prieinamas ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms	X
Paslaugos objektuose	Geriamas vanduo 500 m ir mažiau nuo objekto	V
	Galimybė įsigyti suvenyrų 500 m ar mažiau nuo objekto	V
	Nemokama Wi-Fi prieiga TIC/PIC arba šalia objekto	X
	Sezono metu objektai ir TIC/PIC dirba abi savaitgalio dienas ir bent tris darbo dienas	V
Komunikacija	TIC/PIC internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, objekto ir TIC/PIC darbo valandos, informacija apie ekskursijas, atvykimą, nakvynės ir maitinimo paslaugas	V
	Objekto internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, darbo valandos, ekskursijos ir jų užsakymas, mišios ir jų užsakymas	V
	Gido anglų kalba paslaugas sezono metu galima užsisakyti 48val. prieš planuojamą apsilankymą	V
	Vietovė siūlo audiogidą mobiliojoje programėlėje	X
	Yra galimybė pasinaudoti audiogidu vietoje	X
	Google puslapis sutvarkytas - nurodytas pilnas objekto pavadinimas, nuoroda į svetainę, adresas, kontaktinis telefono numeris, darbo valandos	V
	Objektas turi TripAdvisor puslapį	X
	Praktinė informacija - darbo laikas, pamaldų laikas, kaip užsisakyti ekskursijas ir mišias – pateikiama prie objekto anglų ir kitomis kalbomis **arba** yra TIC/PIC 500 m ar mažiau nuo objekto	V

ŠILUVA

Infrastruktūra
X – Bazilika nėra pilnai prieinama ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms.

Paslaugos objektuose
X – Nėra atviros ir nemokamos Wi-Fi prieigos.

Komunikacija
X – Apsireiškimo koplyčia neturi TripAdvisor puslapio.
X – Vietovė neturi audiogidų pasiūlos.

Trumpame periode išsprendžiami klausimai:
- ✓ Į svetainę papildomai įtraukti informaciją apie galimybę užsisakyti mišias.
- ✓ Google puslapiuose įtraukti darbo valandas.
- ✓ TripAdvisor puslapyje įtraukti bazilikos darbo valandas, o Apsireiškimo koplyčiai sukurti paskyrą.

Laiko reikalaujantys sprendimai
- ✓ Įrengti nuorodas į automobilių stovėjimo aikštelę šalia PIC, prie jau esamų turistinių nuorodų pridėti nuorodas į PIC ir WC. Įrengti nuorodų į objektus nuo pagrindinių kelių.
- ✓ Šalia objektų pastatyti šiukšliadėžių.
- ✓ Mergelės Marijos gimimo baziliką pritaikyti ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms.
- ✓ Gidų anglų kalba užtikrinimas ir ne sezono metu.
- ✓ Įrengti audiogidus arba sukurti audiogidų mobiliąją programėlę.
- ✓ Viešbučių ir restoranų pasiūlos plėtimas.

KELIAUK LIETUVOJE

KRYŽIŲ KALNAS

Kurk Lietuvai

Statistika	Veikia sisteminga objekto lankytojų skaičiavimo sistema, renkama informacija apie tautybę	V
Infrastruktūra	5 km atstumu nuo objekto yra apgyvendinimo paslaugas teikianti įmonė	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra maitinimo įstaiga	X
	500 m ar mažiau nuo objekto yra parduotuvė	X
	Objektą lengva rasti - yra aiškios nuorodos/ kelio ženklai	V
	Viešosios paslaugos: WC prieinamas 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Automobilių ir autobusų stovėjimo aikštelė 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Šalia objekto galima pailsėti, yra suoliukai;	V
	Objektas prieinamas ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms	V
Paslaugos objektuose	Geriamas vanduo 500 m ir mažiau nuo objekto	V
	Galimybė įsigyti suvenyrų 500 m ar mažiau nuo objekto	V
	Nemokama Wi-Fi prieiga TIC/PIC arba šalia objekto	V
	Sezono metu objektai ir TIC/PIC dirba abi savaitgalio dienas ir bent tris darbo dienas	V
Komunikacija	TIC/PIC internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, objekto ir TIC/PIC darbo valandos, informacija apie ekskursijas, atvykimą, nakvynės ir maitinimo paslaugas	X
	Objekto internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, darbo valandos, ekskursijos ir jų užsakymas, mišios ir jų užsakymas	X
	Gido anglų kalba paslaugas sezono metu galima užsisakyti 48val. prieš planuojamą apsilankymą	V
	Vietovė siūlo audiogidą mobiliojoje programėlėje.	X
	Yra galimybė pasinaudoti audiogidu vietoje	X
	Google puslapis sutvarkytas - nurodytas pilnas objekto pavadinimas, nuoroda į svetainę, adresas, kontaktinis telefono numeris, darbo valandos	V
	Objektas turi TripAdvisor puslapį	V
	Praktinė informacija - darbo laikas, pamaldų laikas, kaip užsisakyti ekskursijas ir mišias – pateikiama prie objekto anglų ir kitomis kalbomis **arba** yra TIC/PIC 500 m ar mažiau nuo objekto.	V

KRYŽIŲ KALNAS

Infrastruktūra

X – Maitinimo įstaigų šalia objekto nėra.
X – Parduotuvės šalia objekto nėra.

Komunikacija

X – Šiaulių rajono TIC internetinėje svetainėje pateikti objekto darbo laiką. Taip pat, nors objektas teoriškai yra atviras visą parą, tačiau atvažiavus po TIC darbo valandų, nėra pasiekiama su TIC susijusi infrastruktūra, pvz.: WC, apšvietimas.
X – Kryžių kalno svetainėje anglų ir kitomis užsienio kalbomis pateikiama tik objekto istorija, bet ne praktinė informacija.
X – Vietovėje nesiūloma audiogidų.

Trumpame periode išsprendžiami klausimai:

- ✓ Išspręsti priėjimo prie WC, apšvietimo klausimus TIC nedarbo laiku.
- ✓ Google puslapyje nuorodą į svetainę pakeisti į Šiaulių rajono TIC svetainę.

Laiko reikalaujantys sprendimai:

- ✓ Maitinimo vietų pasiūla.
- ✓ Padaryti patrauklesnę rajono TIC svetainę, pagerinti jos randamumą Google – dabar į Google naršyklę įvedus „hill of crosses lithuania“ paiešką, ši svetainė neatsiranda pirmuose trijuose paieškos rezultatų puslapiuose. Taip pat reikėtų sutvarkyti www.kryziukalnas.lt svetainę, kuri šiuo metu atsiduria tarp pirmųjų Google paieškos rezultatų, tačiau praktinė informacija šioje svetainėje nėra pateikta anglų ir kitomis užsienio kalbomis.
- ✓ Įrengti audiogidus, sukurti audiogidų mobiliąją programėlę.

KELIAUK LIETUVOJE

TRAKAI ir TRAKŲ BAZILIKA

Trakai TIC archyvo nuotrauka

Kurk Lietuvai

Statistika	Veikia sisteminga objekto lankytojų skaičiavimo sistema, renkama informacija apie tautybę	X
Infrastruktūra	5 km atstumu nuo objekto yra apgyvendinimo paslaugas teikianti įmonė	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra maitinimo įstaiga	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra parduotuvė	V
	Objektą lengva rasti - yra aiškios nuorodos/ kelio ženklai	V
	Viešosios paslaugos: WC prieinamas 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Automobilių ir autobusų stovėjimo aikštelė 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Šalia objekto galima pailsėti, yra suoliukai;	V
	Objektas prieinamas ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms	V
Paslaugos objektuose	Geriamas vanduo 500 m ir mažiau nuo objekto	V
	Galimybė įsigyti suvenyrų 500 m ar mažiau nuo objekto	V
	Nemokama Wi-Fi prieiga TIC/PIC arba šalia objekto	V
	Sezono metu objektai ir TIC/PIC dirba abi savaitgalio dienas ir bent tris darbo dienas	V
Komunikacija	TIC/PIC internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, objekto ir TIC/PIC darbo valandos, informacija apie ekskursijas, atvykimą, nakvynės ir maitinimo paslaugas	X
	Objekto internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, darbo valandos, ekskursijos ir jų užsakymas, mišios ir jų užsakymas	X
	Gido anglų kalba paslaugas sezono metu galima užsisakyti 48val. prieš planuojamą apsilankymą	X
	Vietovė siūlo audiogidą mobiliojoje programėlėje	X
	Yra galimybė pasinaudoti audiogidu vietoje	X
	Google puslapis sutvarkytas - nurodytas pilnas objekto pavadinimas, nuoroda į svetainę, adresas, kontaktinis telefono numeris, darbo valandos	V
	Objektas turi TripAdvisor puslapį	V
	Praktinė informacija - darbo laikas, pamaldų laikas, kaip užsisakyti ekskursijas ir mišias – pateikiama prie objekto anglų ir kitomis kalbomis **arba** yra TIC/PIC 500 m ar mažiau nuo objekto	X

TRAKAI ir TRAKŲ BAZILIKA

Statistika

X – Nėra sistemingo Trakų bazilikos lankytojų skaičiavimo.

Komunikacija

X - Oficialioje Trakų turizmo informacijos svetainėje informacija apsiriboja objekto istorija, nuotrauka, adresu ir nuoroda į oficialią objekto svetainę.
X - Oficiali Trakų bazilikos svetainė be istorijos, pateikia ir kontaktinę informaciją, telefono numerį, darbo laiką, pamaldų tvarką. Visgi informacija pateikiama tik lietuvių kalba.
X - Gido paslaugas galima užsisakyti Trakų turizmo informacijos centre, tačiau, kadangi gidų poreikis yra didelis, gidus reikia užsisakyti prieš keletą mėnesių. Kaip alternatyvą gidui Trakai siūlo „Explore Trakai Vilnius“ mobiliąją programėlę, bet audiogido informacija neišskaidyta kiekvienam objektui, o pateikiama visiems kartu, kas nėra patogu vartotojui.
X – Trakų bazilikoje trūksta informacijos anglų kalba apie pamaldų laiką, galimybę užsisakyti mišias ar ekskursijas.

Trumpame periode išsprendžiami klausimai:

- ✓ Fiksuoti organizuotų grupių apsilankymus bazilikoje, įtraukiant tokią informaciją kaip lankytojų skaičius, tautybė.
- ✓ Atnaujinti informacijos lentą ant bazilikos durų – anglų ir lenkų kalbomis pateikti informaciją, kaip užsisakyti ekskursiją ir mišias, pateikti informaciją apie pamaldų laiką.
- ✓ Atnaujinti informaciją Trakų bazilikos svetainėje apie ekskursijų užsakymą naujam sezonui skiltyje „Piligrimų grupių dėmesiui“.
- ✓ Google puslapyje pridėti Trakų bazilikos darbo valandas.

Laiko reikalaujantys sprendimai

- ✓ Oficialią Trakų bazilikos svetainę pritaikyti užsienio kalbomis (anglų, lenkų ir kitomis). Užsienio kalbomis, be objekto istorijos, pateikti informaciją, kaip užsisakyti ekskursijas ir mišias, darbo valandos ir pamaldų laikus.
- ✓ Spręsti gidų trūkumo klausimą, Trakų bazilikoje įrengti audiogidus, sukurti audiogido mobiliąją programėlę.

KELIAUK LIETUVOJE

KRETINGA ir KRETINGOS VIENUOLYNAI

Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčia ir bernardinų vienuolynas

Kurk Lietuvai

Nuotrauka Kretingos rajono savivaldybės administracijos įsigyta ES lėšomis finansuojamo projekto "Bernardinų takais"

Statistika	Veikia sisteminga objekto lankytojų skaičiavimo sistema, renkama informacija apie tautybę	V
Infrastruktūra	5 km atstumu nuo objekto yra apgyvendinimo paslaugas teikianti įmonė	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra maitinimo įstaiga	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra parduotuvė	V
	Objektą lengva rasti - yra aiškios nuorodos/ kelio ženklai	?
	Viešosios paslaugos: WC prieinamas 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Automobilių ir autobusų stovėjimo aikštelė 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Šalia objekto galima pailsėti, yra suoliukai;	V
	Objektas prieinamas ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms	V
Paslaugos objektuose	Geriamas vanduo 500 m ir mažiau nuo objekto	V
	Galimybė įsigyti suvenyrų 500 m ar mažiau nuo objekto	V
	Nemokama Wi-Fi prieiga TIC/PIC arba šalia objekto	V
	Sezono metu objektai ir TIC/PIC dirba abi savaitgalio dienas ir bent tris darbo dienas	V
Komunikacija	TIC/PIC internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, objekto ir TIC/PIC darbo valandos, informacija apie ekskursijas, atvykimą, nakvynės ir maitinimo paslaugas	X
	Objekto internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, darbo valandos, ekskursijos ir jų užsakymas, mišios ir jų užsakymas.	X
	Gido anglų kalba paslaugas sezono metu galima užsisakyti 48val. prieš planuojamą apsilankymą	X
	Vietovė siūlo audiogidą mobiliojoje programėlėje	X
	Yra galimybė pasinaudoti audiogidu vietoje	X
	Google puslapis sutvarkytas - nurodytas pilnas objekto pavadinimas, nuoroda į svetainę, adresas, kontaktinis telefono numeris, darbo valandos	X
	Objektas turi TripAdvisor puslapį	V
	Praktinė informacija - darbo laikas, pamaldų laikas, kaip užsisakyti ekskursijas ir mišias – pateikiama prie objekto anglų ir kitomis kalbomis **arba** yra TIC/PIC 500 m ar mažiau nuo objekto	V

KRETINGA ir KRETINGOS VIENUOLYNAI

Infrastruktūra:
? – Reikėtų patikslinti.

Komunikacija:
X – Kretingos TIC internetinėje svetainėje pateikti objektų (vienuolynų ir bažnyčios) darbo valandas.
X – Bernardinų vienuolyno puslapis pateikiamas tik lietuvių kalba.
X – Audiogidų nėra. Gidą ekskursijai „Vienuolių takais“ sezono metu patartina užsisakyti savaitę prieš apsilankymą.
X – Šalia TIC esantis Bernardinų vienuolynas ir Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčia neturi Google puslapio.

Trumpame periode išsprendžiami klausimai:
- ✓ Sukurti Google puslapį Bernardinų vienuolynas ir Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai.
- ✓ Kretingos TIC internetinėje svetainėje įtraukti bažnyčios ir vienuolynų darbo valandas.

Laiko reikalaujantys sprendimai
- ✓ Sukurti vartotojui patrauklesnę internetinę Kretingos TIC svetainę.

KELIAUK LIETUVOJE

PAŽAISLIO VIENUOLYNAS

Kaunas IN archyvo nuotrauka

Kurk Lietuvai

Statistika	Veikia sisteminga objekto lankytojų skaičiavimo sistema, renkama informacija apie tautybę	X
Infrastruktūra	5 km atstumu nuo objekto yra apgyvendinimo paslaugas teikianti įmonė	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra maitinimo įstaiga	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra parduotuvė	X
	Objektą lengva rasti - yra aiškios nuorodos/ kelio ženklai	V
	Viešosios paslaugos: WC prieinamas 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Automobilių ir autobusų stovėjimo aikštelė 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Šalia objekto galima pailsėti, yra suoliukai;	V
	Objektas prieinamas ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms	V
Paslaugos objektuose	Geriamas vanduo 500 m ir mažiau nuo objekto	V
	Galimybė įsigyti suvenyrų 500 m ar mažiau nuo objekto	X
	Nemokama Wi-Fi prieiga TIC/PIC arba šalia objekto	V
	Sezono metu objektai ir TIC/PIC dirba abi savaitgalio dienas ir bent tris darbo dienas	X
Komunikacija	TIC/PIC internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, objekto ir TIC/PIC darbo valandos, informacija apie ekskursijas, atvykimą, nakvynės ir maitinimo paslaugas	V
	Objekto internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, darbo valandos, ekskursijos ir jų užsakymas, mišios ir jų užsakymas	X
	Gido anglų kalba paslaugas sezono metu galima užsisakyti 48val. prieš planuojamą apsilankymą	X
	Vietovė siūlo audiogidą mobiliojoje programėlėje	X
	Yra galimybė pasinaudoti audiogidų vietoje	X
	Google puslapis sutvarkytas - nurodytas pilnas objekto pavadinimas, nuoroda į svetainę, adresas, kontaktinis telefono numeris, darbo valandos	V
	Objektas turi TripAdvisor puslapį	V
	Praktinė informacija - darbo laikas, pamaldų laikas, kaip užsisakyti ekskursijas ir mišias – pateikiama prie objekto anglų ir kitomis kalbomis **arba** yra TIC/PIC 500 m ar mažiau nuo objekto	V

PAŽAISLIO VIENUOLYNAS

Statistika
X – Kaunas IN duomenimis, skaičiuojamas tik lankytojų skaičius, pagal tautybę lankytojai nėra skiriami.

Infrastruktūra
X – Šalia ansamblio nėra parduotuvės.

Paslaugos objektuose:
X - Suvenyrų trūksta, siūlomi tik atvirukai. Reikėtų didesnės suvenyrų pasiūlos.
X – Ansamblis lankytojams neprieinamas sekmadienį.

Komunikacija:
X – Pažaislio kultūros ir turizmo informacijos centras informuoja, jog pačiame objekte ekskursijų užsisakyti negalima, reikia vežtis gidą iš Kauno. Kauno turizmo informacijos centras informuoja, kad gidą užsisakyti reikėtų 1-2 savaites prieš apsilankymą, sezono metu dar anksčiau.
X – Pažaislio internetinėje svetainėje pateikti informaciją apie galimybę užsisakyti mišias.
X – Audiogidų nėra.

Trumpame periode išsprendžiami klausimai:
- ✓ pazaislis.org internetinėje svetainėje anglišką versiją papildyti daugiau informacijos apie patį objektą, renginius, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas, informacija apie ekskursijų užsakymą, mišių užsakymą.
- ✓ Google puslapyje patikslinti pilną adresą.
- ✓ Skaičiuojant Pažaislio lankytojus, rinktis duomenis ir apie šalis, iš kurių lankytojai atvažiuoja.

Laiko reikalaujantys sprendimai:
- ✓ Pasiūlyti didesnę suvenyrų pasiūlą.
- ✓ Įrengti audiogidus arba sukurti audiogidų mobiliąją programėlę.
- ✓ Padidinti gidų pasiūlą.

KELIAUK LIETUVOJE

TYTUVĖNAI. TYTUVĖNŲ BAŽNYČIOS IR VIENUOLYNO ANSAMBLIS

Laimonas Ciūnys, Some Agency nuotrauka

Kurk Lietuvai

Statistika	Veikia sisteminga objekto lankytojų skaičiavimo sistema, renkama informacija apie tautybę	V
Infrastruktūra	5 km atstumu nuo objekto yra apgyvendinimo paslaugas teikianti įmonė	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra maitinimo įstaiga	V
	500 m ar mažiau nuo objekto yra parduotuvė	V
	Objektą lengva rasti - yra aiškios nuorodos/ kelio ženklai	V
	Viešosios paslaugos: WC prieinamas 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Automobilių ir autobusų stovėjimo aikštelė 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Šalia objekto galima pailsėti, yra suoliukai;	V
	Objektas prieinamas ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms	V
Paslaugos objektuose	Geriamas vanduo 500 m ir mažiau nuo objekto	V
	Galimybė įsigyti suvenyrų 500 m ar mažiau nuo objekto	V
	Nemokama Wi-Fi prieiga TIC/PIC arba šalia objekto	X
	Sezono metu objektai ir TIC/PIC dirba abi savaitgalio dienas ir bent tris darbo dienas	V
Komunikacija	TIC/PIC internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, objekto ir TIC/PIC darbo valandos, informacija apie ekskursijas, atvykimą, nakvynės ir maitinimo paslaugas	V
	Objekto internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, darbo valandos, ekskursijos ir jų užsakymas, mišios ir jų užsakymas	X
	Gido anglų kalba paslaugas sezono metu galima užsisakyti 48val. prieš planuojamą apsilankymą	X
	Yra galimybė pasinaudoti audiogidu vietoje	X
	Vietovė siūlo audiogidą mobiliojoje programėlėje	X
	Google puslapis sutvarkytas - nurodytas pilnas objekto pavadinimas, nuoroda į svetainę, adresas, kontaktinis telefono numeris, darbo valandos	X
	Objektas turi TripAdvisor puslapį	V
	Praktinė informacija - darbo laikas, pamaldų laikas, kaip užsisakyti ekskursijas ir mišias – pateikiama prie objekto anglų ir kitomis kalbomis **arba** yra TIC/PIC 500 m ar mažiau nuo objekto	V

TYTUVĖNAI

Paslaugos objektuose:
X – Nėra Wi-Fi prieigos.

Komunikacija:
X – Objekto internetinė svetainė pateikiama tik lietuvių kalba.
X – Nėra audiogidų, o tam tikroms ekspozicijos dalims jų reikėtų.
X – Skambinant užsisakyti ekskursijos, informacijos, prieš kiek laiko reikia rezervuoti ekskursiją, negavome, o angliškame puslapyje nurodyta gidė negalėjo atsakyti į klausimus.
X – Angliškame Google puslapyje pateikiamas tik adresas.

Trumpame periode išsprendžiami klausimai:
- ✓ Internetinėje svetainėje pateikti informaciją, kaip užsisakyti ekskursijas, jų kainą. Renginių kalendorių pateikti užsienio kalbomis, taip pat informaciją apie mišių užsakymą. Skilčių pavadinimus pakeisti į pvz.: „What to see?“, „Where to eat?“ ir t.t.
- ✓ Google puslapyje pateikti nuorodą į svetainę, darbo laiką, telefono numerį.
- ✓ TripAdvisor puslapyje pavadinime įdėti ir vienuolyno aspektą, pateikti darbo valandas.
- ✓ PIC pavadinimą ant durų pateikti ir anglų kalba.

Laiko reikalaujantys sprendimai:
- ✓ Įrengti turistines nuorodas šalia vienuolyno į piligrimų centrą, WC, automobilių stovėjimo aikštelę.
- ✓ Įrengti WiFi šalia ansamblio, ansamblyje.
- ✓ Įrengti audiogidus arba sukurti audiogidų mobiliąją programėlę.
- ✓ Viešbučių pasiūlos plėtimas.

KELIAUK LIETUVOJE

ŽEMAIČIŲ KALVARIJA

Žemaičių Kalvarijos Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bazilika ir Kryžiaus Kelio kalnai

Plungės TIC archyvo nuotrauka

Kurk Lietuvai

Statistika	Veikia sisteminga objekto lankytojų skaičiavimo sistema, renkama informacija apie tautybę	X
Infrastruktūra	5 km atstumu nuo objekto yra apgyvendinimo paslaugas teikianti įmonė	X
	500 m ar mažiau nuo objekto yra maitinimo įstaiga	X
	500 m ar mažiau nuo objekto yra parduotuvė	V
	Objektą lengva rasti - yra aiškios nuorodos/ kelio ženklai	?
	Viešosios paslaugos:	V
	WC prieinamas 500 m ar mažiau nuo objekto;	
	Automobilių ir autobusų stovėjimo aikštelė 500 m ar mažiau nuo objekto;	V
	Šalia objekto galima pailsėti, yra suoliukai;	V
	Objektas prieinamas ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms	V
Paslaugos objektuose	Geriamas vanduo 500 m ir mažiau nuo objekto	V
	Galimybė įsigyti suvenyrų 500 m ar mažiau nuo objekto	X
	Nemokama Wi-Fi prieiga TIC/PIC arba šalia objekto	X
	Sezono metu objektai ir TIC/PIC dirba abi savaitgalio dienas ir bent tris darbo dienas	V
Komunikacija	TIC/PIC internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, objekto ir TIC/PIC darbo valandos, informacija apie ekskursijas, atvykimą, nakvynės ir maitinimo paslaugas	X
	Objekto internetinė svetainė pateikta bent viena užsienio kalba (būtinai anglų kalba), pateikiama kontaktinė informacija, darbo valandos, ekskursijos ir jų užsakymas, mišios ir jų užsakymas	X
	Gido anglų kalba paslaugas sezono metu galima užsisakyti 48val. prieš planuojamą apsilankymą	X
	Vietovė siūlo audiogidą mobiliojoje programėlėje	X
	Yra galimybė pasinaudoti audiogidu vietoje	X
	Google puslapis sutvarkytas - nurodytas pilnas objekto pavadinimas, nuoroda į svetainę, adresas, kontaktinis telefono numeris, darbo valandos	V
	Objektas turi TripAdvisor puslapį	V
	Praktinė informacija - darbo laikas, pamaldų laikas, kaip užsisakyti ekskursijas ir mišias – pateikiama prie objekto anglų ir kitomis kalbomis **arba** yra TIC/PIC 500 m ar mažiau nuo objekto	X

ŽEMAIČIŲ KALVARIJA

KELIAUK LIETUVOJE

Statistika
X – Lankytojai šiuo metu nėra skaičiuojami.

Infrastruktūra
X – Nėra apgyvendinimo paslaugų.
X – Nėra maitinimo įstaigų.
? – Reikia patikrinti nuorodas pagrindiniame kelyje.

Paslaugos objektuose:
X – Nėra atviros Wi-Fi prieigos.
X – Nėra suvenyrų.

Komunikacija:
X – Objekto internetinė svetainė pateikta tik lietuvių kalba, kitomis kalbomis informacija yra ribota.
X – Plungės TIC svetainėje trūksta informacijos apie objekto darbo laiką.
X – Trūksta gidų.
X – Audiogido nėra.
X – Trūksta informacijos vietoje.

Trumpame periode išsprendžiami klausimai:
- ✓ Fiksuoti organizuotų grupių apsilankymus bazilikoje, įtraukiant tokią informaciją kaip lankytojų skaičius ir tautybė.
- ✓ TripAdvisor puslapyje patikslinti objekto adresą.
- ✓ Pridėti darbo valandas Google puslapyje.
- ✓ Ant pagrindinių bazilikos durų pateikti informaciją apie darbo valandas, kontaktą norintiems užsisakyti mišias, ekskursiją, mišių laiką. Informaciją pateikti lietuvių ir užsienio kalbomis.

Laiko reikalaujantys sprendimai:
- ✓ Apgyvendinimo paslaugų pasiūlos plėtra.
- ✓ Maitinimo paslaugų pasiūlos plėtra.
- ✓ Įrengti šaligatvius (dviračių takus).
- ✓ Siūlyti su vietove susijusių suvenyrų.
- ✓ Įrengti atvirą WI-FI prieigą, kuri gali būti naudojama ir registruoti lankytojus.
- ✓ Oficialią Žemaičių Kalvarijos šventovės svetainę pritaikyti užsienio kalbomis (anglų, lenkų ir kitomis). Turi būti pateikiama informacija, kaip užsisakyti ekskursijas ir mišias, darbo valandos ir pamaldų laikas.
- ✓ Vietinių gidų ruošimo programa.
- ✓ Įrengti audiogidus.
- ✓ Įkurti piligrimų informacijos centrą.

Kurk Lietuvai

APIBENDRINIMAS

Bendrai matoma tendencija – statistikos duomenų trūkumas vietovėse. Viena vertus, matome realią padėtį atitinkančios turistų nakvynių statistikos nebuvimo, kita vertus, objektai dažnai nerenka informacijos apie jų lankytojus. Tiek viena, tiek kita informacija padeda įsivertinti turistų srautus ir tendencijas. Pozityvios pastebimos tendencijos gali būti postūmis vietovei ir investuotojams kurti naujas turizmo paslaugas, plėsti, pvz.: apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų infrastruktūrą, kas, kaip matome, yra problema mažesnėse regionų vietovėse.

Viešoji infrastruktūra aplink objektą yra dažnai pilnai sutvarkyta, objektai yra tvarkingi. Kai kuriose vietose visgi dar trūksta prieinamumo ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms.

Svarbu paminėti, kad atvira Wi-Fi prieiga taip pat turi pridėtinę vertę vietovėms, tokia prieiga, kaip buvo siūlyta projekto viešosios konsultacijos metu, taip pat gali būti naudojama fiksuoti lankytojų srautą.

Komunikacijos temoje bendra tendencija rodo, jog svarbu dirbti ties internetinių svetainių patrauklumu užsienio turistui. Dažnai svetainėse trūksta informacijos anglų ir kitomis kalbomis. Taip pat, svarbu pateikti informaciją apie ekskursijų užsakymą, objekto(-ų) darbo valandas. Kalbant apie religinius turistus rekomenduojame suteikti informaciją ir apie galimybę užsisakyti mišias ar jas laikyti su savo kunigu. Taip pat, rekomenduojama turėti renginių skiltį, kurioje galima talpinti tiek religinius, tiek kultūrinius vietos renginius.

APIBENDRINIMAS

Taip pat svarbus aspektas, išryškėjęs vertinimų metu, yra pasakojimo naratyvas ir jo perteikimo svarba. Ypač mažesnėse vietovėse jaučiamas gidų, kalbančių užsienio kalbomis, trūkumas, ypač ne sezono metu. Taip pat beveik visur pastebėjome audiogidų trūkumą. Audiogidai gali būti galimybė vietovėms, kurioms trūksta gidų, perteikti turistus sudominantį pasakojimą, taip pat atliepti į įvairiomis kalbomis kalbančių turistų poreikius. Geruoju pavyzdžiu taip pat laikome mobiliosiose programėlėse esančius gidus, kuriuos turistai gali atsisiųsti į savo išmaniuosius telefonus ir naudoti net ir „offline“ režimu.

Taip pat, vienas svarbiausių aspektų yra bendradarbiavimo skatinimas. Vietovėms svarbu bendradarbiauti su Bažnyčia – geras pavyzdys yra piligrimų informacijos centrai, kurie gali sujungti rajono turizmo informacijos centrus ir Bažnyčią. Taip pat svarbu pozicionuoti Lietuvą kaip religinio turizmo traukos vietovę, todėl labai svarbu skirtingoms vietovėms bendradarbiauti tarpusavyje. 2020 metais darbus pradeda Lietuvos religinio turizmo darbo grupė, inicijuota Šiluvos. Svarbu, kad šioje grupėje, be Šiluvos ir aplink ją esančių vietovių, dalyvautų ir kitos religinio turizmo vietovės.

RELIGINIO TURIZMO SKATINIMAS LIETUVOJE:
Rekomendacijos potencialiems objektams

Lietuvos religinio turizmo objektų atrankos procesas

Projekto metu analizavome visos Lietuvos religinio turizmo išteklius ir nuolat bendravome su šios temos suinteresuotomis šalimis tam, kad nustatytume, kurie objektai šiai dienai galėtų generuoti didžiausius užsienio religinių turistų srautus Lietuvoje. Vykdydami traukos objektų atranką taip pat konsultavomės ir su visais be išimties Lietuvos turizmo informacijos centrais, piligrimų centrais, bažnyčios atstovais (Lietuvos vyskupų konferencija, Vilniaus arkivyskupu ir kt.) bei vykdėme viešąją konsultaciją kartu su turizmo sektorius ekspertais ir projekto suinteresuotomis šalimis.

Tiesa, tik dalis visų Lietuvos religinio paveldo objektų šiai dienai yra pasirengę tinkamai priimti užsienio turistus ir suteikti jiems reikalingas paslaugas. Projekto metu išskirtus objektus ir naują Lietuvos nišinio turizmo temą galite apžvelgti „Lithuania Travel“ puslapyje.

Projekto metu rėmėmės šiais pagrindiniais vertinimo kriterijai:

Unikalumas. Siekėme įvertinti, ar objektas yra išskirtinis savo unikalumu? Ar savo architektūra, istorija, asmenybėmis ar ekspozicija geba išsiskirti ne tik Lietuvos, bet ir regiono ar net pasauliniame kontekste?

Lankytojų srautas. Klausėme ar objektas/lankytina vieta fiksuoja lankytojų srautą atskirdami vietinius ir užsienio lankytojus, kokią metodiką tam naudoja? Kiek lankytojų pastaraisiais metais iš viso aplankė objektą? Kokią dalį visų objekto lankytojų sudarė užsienio turistai?

Suinteresuotumas. Domėjomės ar savivaldybė, kurioje yra objektas, pati rodo inciatyvą ir jau dabar vysto šią nišinio turizmo kryptį? Ar rajono turizmo informacijos centras pateikia informaciją apie religinio turizmo traukos vietoves? Ar pats objektas tikslingai dirba tam, kad ateityje sulauktų didesnio lankytojų skaičiaus? Ar kuriamas nuoseklus pasakojimo naratyvas?

Infrastruktūra. Turizmo produktas tai ne tik pats traukos objektas, bet ir visa jį supanti viešoji infrastruktūra bei privačios paslaugos, tokios kaip maitinimo ar nakvynės vietos. Vertinant aplink religinio turizmo traukos objektus esančią infrastruktūrą pasitelkėme „Keliauk Lietuvoje“ naudojamą vertinimo metodologiją, kuri mums padėjo atsakyti į klausimus, ar traukos objekte ir aplink jį esanti infrastruktūra yra pakankama, tam, kad užtikrintų sklandžią turisto patirtį? Ar informacija apie lankytiną objektą yra prieinama užsienio kalbiomis skirtinguose sklaidos kanaluose ir pačiame objekte? Ar patogus susisiekimas? Ar teikiamos gidų, audiogidų paslaugos?

Ką galime tobulinti?

Projekto metu išryškėjo nemažai skirtingų šios nišinio turizmo temos ydų Lietuvoje. Kadangi nacionaliniu mastu su religinio tema ankščiau niekuomet nebuvo dirbama, jau pirmosiomis projekto dienomis pastebėjome, kad skirtingos suinteresuotosios šalys nėra linkusios *bendradarbiauti* arba paprasčiausiai niekada nesvarstė apie tokią galimybę. Tačiau darbas kartu, sutelkiant resursus ir dalinantis gerąja patirtimi galėtų atnešti kur kas ryškesnių rezultatų valstybiniu lygiu. Juolab, kad didžioji dalis problemų yra kompleksinės, daugeliu atvejų atsikartojančios skirtinguose Lietuvos miestuose ir miesteliuose.

Natūralu, kad trūkumai yra glaudžiai susiję su mūsų vertinimo kriterijais. Galėtume pradėti nuo vienos pagrindinių problemų - *komunikacijos*. Šią problemą galime skelti į keletą atskirų temų. Visu pirma, orientuojantis į užsienio religinį turistą ar piligrimą turėtume užtikrinti, kad tiek prieš atvykdamas į Lietuvą, tiek lankydamasis objekte jis galėtų gauti visą reikiamą informaciją apie vietovę bent keliomis pagrindinėmis užsienio kalbomis. Šiai dienai matome, jog dauguma traukos objektų nepateikia informacijos užsienio kalbomis savo internetiniuose puslapiuose apie vietos istoriją, lokaciją, teikiamas paslaugas, darbo valandas ir kita. Tokios informacijos arba išvis nėra arba ji pateikiama tik lietuvių kalba arba ji yra fragmentuota, t.y. internetiniai puslapiai pateikia tik nedidelę dalį visos jame esančios informacijos užsienio kalbomis (pvz. Žemaičių Kalvarijos arba Pivašiūnų atveju). Gerieji tokių puslapių pavyzdžiai Lietuvoje yra Vilniaus - Cityofmercy.lt bei Šiluvos - Šiluva.lt internetiniai puslapiai.

Pastebėjome, kad didžiąją dalį objektų internetinių puslapių administruoja Katalikų interneto tarnyba. Visi šie puslapiai turi panašią struktūrą, todėl ir tuos pačius trūkumus – dažniausiai šie puslapiai nepateikia informacijos anglų kalba arba pateikia tik nedidelę jos dalį, o kai kurios nuorodos yra neveikiančios. Absoliuti dauguma puslapių yra kurti daugiau nei prieš 10 metų, tad jų dizainas ir struktūra neatitinka šiandieninio vartojo poreikių. Turint omenyje, kad visi internetiniai puslapiai priklauso vienai institucijai, visų Lietuvos religinio turizmo objektų internetinius puslapius būtų galima atnaujinti vienu kartu, išlaikant vientisą dizainą.

Kaip ir kiekvienas kitas turistinis traukos objektas, taip ir visos Lietuvos religinio turizmo traukos vietovės privalo susitvarkyti savo Google ir „Tripadvisor“ tinklų paskyras. Tai gerokai padidintų informacijos pasiekiamumą internete, o lankytojai galėtų dalintis savo patirtimi.

Kaip ir minėjome, svarbu *informacija dalintis ne tik internete, bet ir pačioje vietovėje.* Visgi dauguma Lietuvos religinio turizmo traukos objektų nesupažindina užsienio turistų su darbo valandomis, mišių užsakymo ir laikymo tvarka, vietovės reikšme ir istorija ar galimybe užsisakyti ekskursiją. Nenurodo jokio kontaktinio numerio esant papildomiems klausimams.

Pristatydami Lietuvą religinio turizmo ir piligrimystės kongrese Lenkijoje aiškiai pamatėme, kad religiniai turistai atvykę į šalį nori dalyvauti vietinėse mišiose, todėl svarbu tiek internete, tiek objekte nurodyti laiką bei kokia kalba yra laikomos mišios. Ne mažiau svarbu ir tai, kad su grupe atvykstantys religiniai turistai neretai atvyksta su savo kunigu ir prašo laikyti mišias savo kalba, todėl svarbu suteikti tokią galimybę.

Kitas svarbi dalis – *viešoji infrastruktūra*. Turizmo produktų konkurencingumui užtikrinti reikia aukštų infrastruktūros ir paslaugų kokybės standartų. Kiekvienas iš mūsų keliaudami po svečias šalis tikimės, jog mūsų lankomi objektai bus lengvai pasiekiami, tvarkingi ir prižiūrimi, rasime kur pastatyti automobilį, galėsime pasinaudoti viešuoju tualetu ar WI-FI paslauga, kad jie bus pritaikyti ribotas judėjimo galimybes turintiems žmonėms. Deja, bet didelė dalis Lietuvos religinio turizmo traukos vietovių negali pasigirti turizmui pritaikyta viešąja infrastruktūra ir šiuo aspektu atsilieka nuo tokių Lietuvos turizmo traukos objektų.

Ne mažiau svarbios ir *privačios paslaugos*. Atvykęs užsienio turistas tikisi rasti vietą, kur galėtų pernakvoti, pavalgyti, apsipirkti, įsigyti su vietove susijusių suvenyrų prisiminimui. Tokios paslaugos yra naudingos ne tik turistui, bet vietiniam verslui, savivaldybėms. Kuo ilgesnį laiką svečias praleidžia jų rajone, tuo daugiau savo kelionės lėšų palieka būtent toje vietovėje.

Kalbant apie laiko praleidimą, ko gero labiau nei bet kada ankščiau, užsienio turistai atvyksta ne tik pamatyti patį objektą, bet ir ieško *unikalių patirčių*. Kažko ką galėtų išmėginti, paragauti, išgirsti, sudalyvauti. Todėl siekiant pritraukti didesnį turistų skaičių būtų pravartu pagalvoti apie įvairius užsiėmimus, kuriais būtų galima įtraukti lankytoją. Kaip pavyzdį galėtume paminėti Tytuvėnuose vykstančią vienuolių giros degustaciją ar galimybę pačiam pasigaminti kvapnų maišelį iš vietinių žolelių, o Kryžių Kalne galima vietoje įsigyti ir palikti savo kryžių. Visai tai suteikia asmeninę patirtį ir pridėtinę vertę užsienio turistui, o vietovei tai papildomas pajamų šaltinis.

Nepaprastai svarbus yra ir vietos istorijos *pasakojimo naratyvas* (storytelling ang.). Aiškiai ir vaizdingai perteiktas pasakojimas suteikia vietovei išskirtinumo, įtraukia turistą, jį sudomina. Religinio turizmo traukos objektai Lietuvoje yra tikrai išskirtiniai, tačiau pats objektas savo istorijos nepapasakos.

Čia atsiremiame į gidų ir audiogidų teikiamas paslaugas. Būtent gidai gali gyvai perteikti visą vietos istoriją, atskleisti įdomiausius ir netikėčiausius faktus. Deja, dauguma vietų tokių gidų, šnekančių pagrindinėmis užsienio kalbomis, neturi - net gausiai lankomos vietos, kaip tarkime Trakai, susiduria su vietinių gidų trūkumu. Informacija apie gido paslaugų užsakymo tvarką tai pat turėtų būti lengvai prieinama internete.
Paprastesnė, lengviau prieinama ir individualių turistų dažniau naudojama paslauga – audiogidai. Tai puiki išeitis, pritaikoma daugkartiniam naudojimui ir yra kur kas lengviau prieinama, kadangi paslauga galima pasinaudoti be išankstinės rezervacijos ir yra lengvai naudojama. Tokie audiogidai gali veikti ir mobiliosios aplikacijos principu, kaip pavyzdžiui programėlė „Vilniaus piligrimas“. Savyje talpinanti ir visų svarbiausių Vilniaus religinių objektų aprašymus, piligriminius maršrutus ir audiogidą. Tai puikus gerosios praktikos pavyzdys.

Siekiant nuosekliai vystyti religinį turizmą, *turistų srauto fiksavimas* yra būtinas dėl kelių priežasčių. Visu pirma tai leidžia mums įvertinti esamą situaciją ir stebėti turistų prieaugį, jų kaitą skirtingu sezono metu, o vietovė, žinodama, kurios šalies turistai ją lanko labiausiai, gali orientuotis į savo tikslines grupes. Statistiniais duomenimis pagrįstas, skaitlingas turistų srautas taip pat leidžia tikėtis papildomų investicijų ir tapti vis labiau matoma vietove Lietuvoje. Be kita ko, pats traukos objektas turėtų būti suinteresuotas sekti ir nuolatos stebėti lankytojų srautą, atkreipiant dėmesį į tai, kaip įvairios viešinimo kampanijos ar renginiai įtakoja lankytojų srauto pokytį.

Suregistruoti kiekvieną lankytoją nėra paprasta ir kiekvienas objektas turėtų pasirinkti jiems tinkamiausią metodiką. Didžiosios dalies Lietuvos religinio turizmo traukos objektų lankymas yra nemokamas, todėl negalime fiksuoti srauto pagal parduotų bilietų kiekį. Visgi traukos objektai turėtų skaičiuoti bent jau juos aplankančias turistų grupes atvykstančias autobusais, taip pat pasižymint, kurios tai šalies lankytojai - tą sėkmingai daro Kryžių Kalnas. Taip pat, neabejotinai privalu visoms apgyvendinimo paslaugas teikiančioms vietoms prisiregistruoti į Valstybinę Vartotojų Teisių Apsaugos tarnybą (VVTAT) tam, kad duomenys apie nakvojančius turistus pasiektų Lietuvos statistikos departamentą – taip gautume tikslų turistų skaičių vienoje ar kitoje Lietuvos savivaldybėje. Dargi lankytojų srauto fiksavimui rekomenduojama pasitelkti ir naujausias technologijas, tokias kaip vietos WI-FI prisijungimų duomenys ar sensoriai (pvz. fiksuojantys, kiek kartų buvo praeita pro įėjimą). Audiogidai taip pat padėtų lengviau fiksuoti srautą, kadangi matytume, kiek kartų jie buvo išduoti lankytojams.

Pabaigai, religinio turizmo traukos vietovės ir objektai bei piligrimų centrai Lietuvoje turėtų *stengtis sieti savo paslaugas ir dalintis patirtimi* dėl bendro tikslo – didesnio atvykstančių piligrimų ir religinių turistų skaičiaus. Vienodo dizaino, modernūs internetiniai puslapiai (administruojami Katalikų interneto tarnybos), bendra religinio turizmo mobilioji programėlė, apimanti kuo daugiau Lietuvos objektų su audiogidu ir vietovės aprašymu, kaip ir dalinimasis gerąja patirtimi stipriai prisidėtų prie šios nišinio turizmo temos Lietuvoje augimo. Visgi nereikia pamiršti, kad nepakanka išspręsti vien tik techninius klausimus. Vietovės ir objektai turėtų *proaktyviai skleisti žinią apie save* tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, ieškoti partnerių, pristatyti save įvairiose turizmo mugėse bei konferencijose.

RELIGINIO TURIZMO SKATINIMAS LIETUVOJE:

Lyginamoji analizė: Šv. Jokūbo kelias

KULTŪROS KELIO KONCEPCIJA

Kas tai? Kaip tai skirstoma?

Kultūros kelias – kultūros, švietimo, kultūros paveldo ir turistinio bendradarbiavimo projektas, kuriuo siekiama sukurti ir populiarinti vieną ar kelis su istoriniu keliu, kultūros koncepcija, išskirtinės svarbos asmenybe ar reiškiniu susijusius turizmo maršrutus, reikšmingus puoselėjant europinių vertybių supratimą ir pagarbą joms.

Kultūros kelių kūrimas ir populiarinimas Lietuvoje prisideda prie šalies žinomumo, kultūrinės, edukacinės, socialinės, ekonominės vertės kūrimo, turizmo plėtros ir regioninio identiteto ugdymo. Esamus kultūros kelių projektus Lietuvoje inicijuoja valstybės, savivaldybių ir viešosios kultūros įstaigos, asociacijos ar savivaldybės.

1. **Regiono / vietos lygmuo** mažiausiai trijų savivaldybių lygmeniu parengtas kultūrinio bendradarbiavimo projektas, kuris įgyvendinamas taikant regiono ir vietos kultūros išteklius: istoriją, materialųjį ir nematerialųjį paveldą, iškilias istorines asmenybes, vietos bendruomenines grupes, kultūrinio švietimo ir kultūrinio identiteto stiprinimo priemones. Šiame lygmenyje siekiama sudaryti pažintinius maršrutus, kurie pritrauktų visus šalies gyventojus. Maršrutai turėtų būti periodiškai atnaujinami juos papildant veiklomis, renginiais ir kitais maršruto sklaidos skatinimo būdais.

Šaltinis: LRKM

2**. Nacionalinis lygmuo** kultūrinio bendradarbiavimo projektas, kuris plėtojamas mažiausiai trijose šalies apskrityse arba apima ne mažiau nei šešias šalies savivaldybes. Šiame lygmenyje kelio tema remiasi visai šaliai svarbiais istoriniais procesais ir reiškiniais, pristato ir propaguoja materialųjį ar nematerialųjį kultūros paveldą ir (arba) istorines asmenybes, atskleidžia sąsajas su bendrąja Europos patirtimi, istorija ir vertybėmis. Projekto tikslas – sukurti kultūrinio turizmo maršrutus šalyje ir už jos ribų bei skatinti vietinį ir atvykstamąjį turizmą.

3. Tarptautinis lygmuo mažiausiai trijų valstybių teritorijoje tarptautinio ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo pagrindu įgyvendinamas projektas. Šiame lygmenyje kultūros kelio tema turėtų atspindėti visų projekte dalyvaujančių šalių istorinius procesus ir reiškinius, parodyti ir propaguoti materialųjį ar nematerialųjį kultūros paveldą ir (arba) istorines asmenybes bei turėti sąsajų su bendra Europos patirtimi, jos istorija ir vertybėmis. Šiame lygmenyje siekiama sukurti persipinančius kultūrinio turizmo maršrutus, kurie būtų vystomi tiek vietinio, tiek atvykstamojo turizmo kontekste.

4. **Europos Tarybos lygmuo** – tai kultūros kelias, kurio dalis kuriama šalies teritorijoje ir kuris nustatyta tvarka sertifikuotas Europos Kultūros kelių instituto (toliau – EKKI). Žyma „Europos Tarybos kultūros kelias“ – tai tam tikra kokybės garantija. Šiuo metu egzistuoja 38 Europos Tarybos kultūros keliai. Keliai suteikia daugybę laisvalaikio ir švietimo pramogų visiems Europos ir kitų šalių piliečiams bei yra tarp pagrindinių atsakingo turizmo ir tvaraus vystymosi išteklių. Jie apima įvairias temas, pradedant architektūra ir kraštovaizdžiu, religinėmis įtakomis, baigiant gastronomija ir nematerialiuoju paveldu, reikšmingiausiais Europos meno, muzikos ir literatūros kūrėjais.

Šaltinis: LRKM

KELIAUK LIETUVOJE

KOKIĄ SITUACIJĄ TURIME LIETUVOJE?

Kurk Lietuvai

Oficialioji **Šv. Jokūbo kelio internetinė svetainė** lengvai **pasiekiama tik vietiniam vartotojui**, svetainės beieškančiam užsieniečiui apie Šv. Jokūbo kelią informaciją pirmesnė gali pateikti organizacija, pasivaidinusi „Camino Lituano“ vardu.

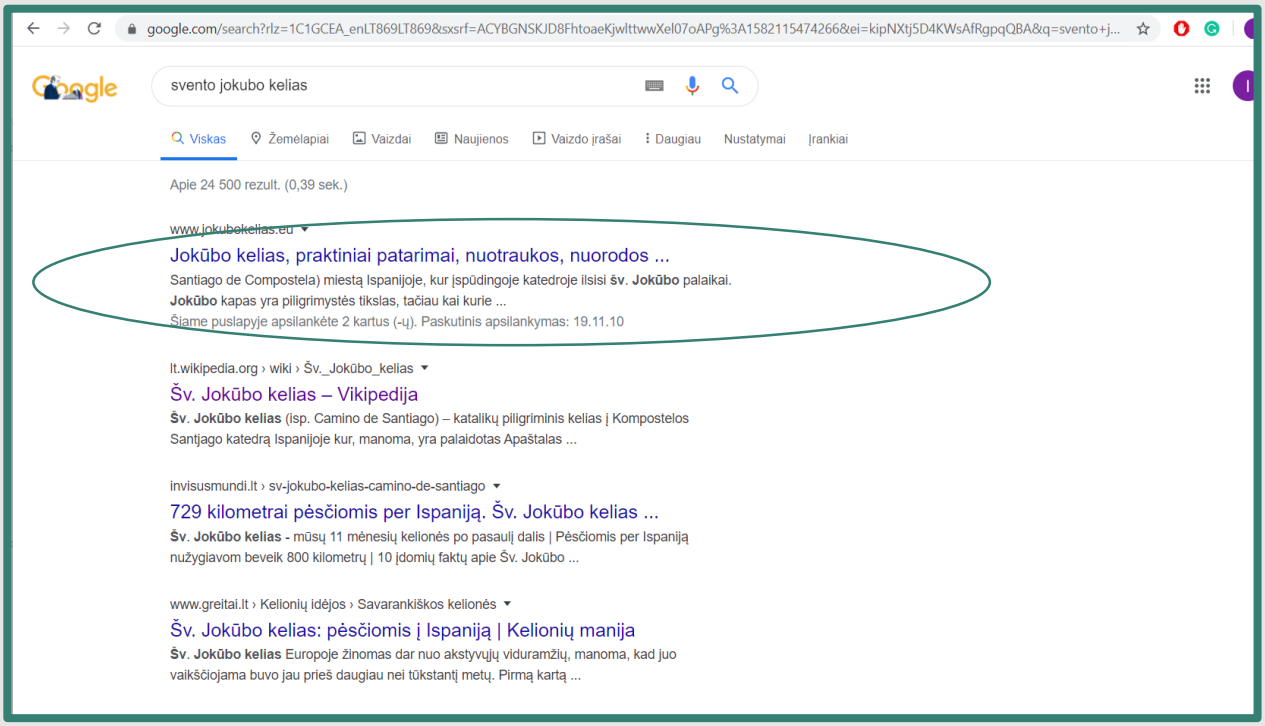

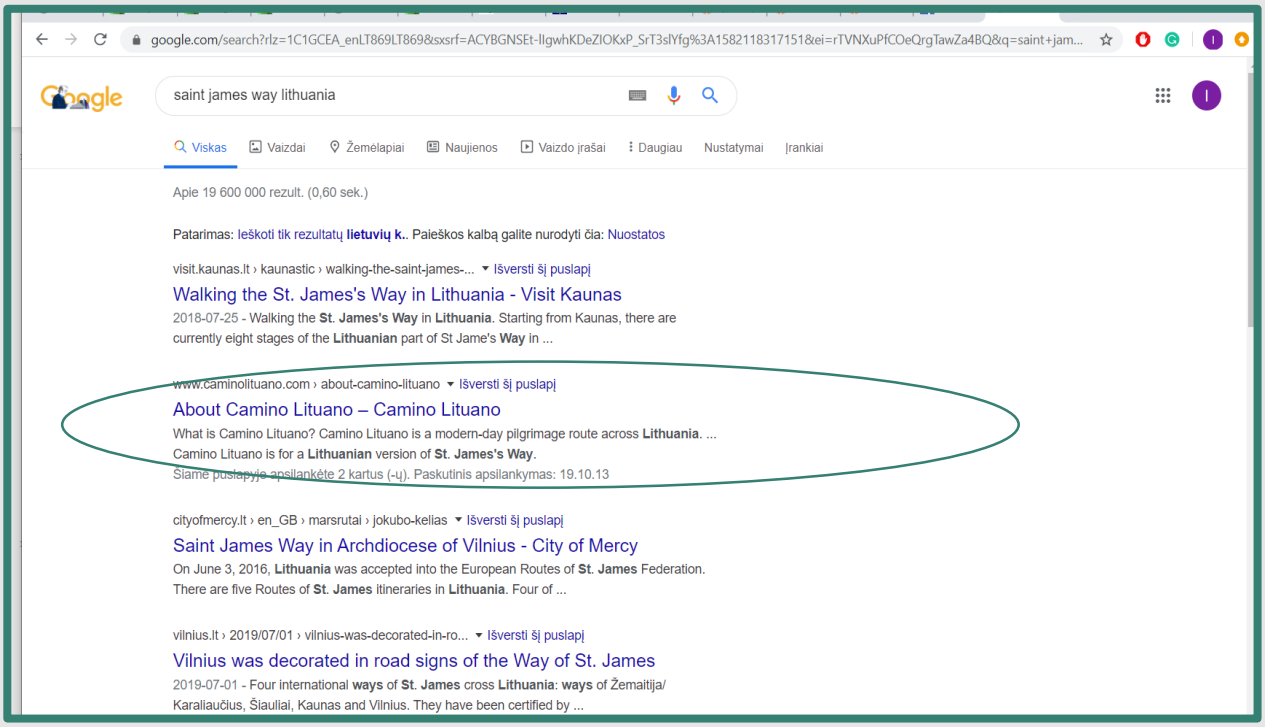

Nuo ko pradeda užsienio turistas?

Internetinė paieška www.google.lt

Paieškos laukelyje įvedus :
„***Saint James Way Lithuania***“

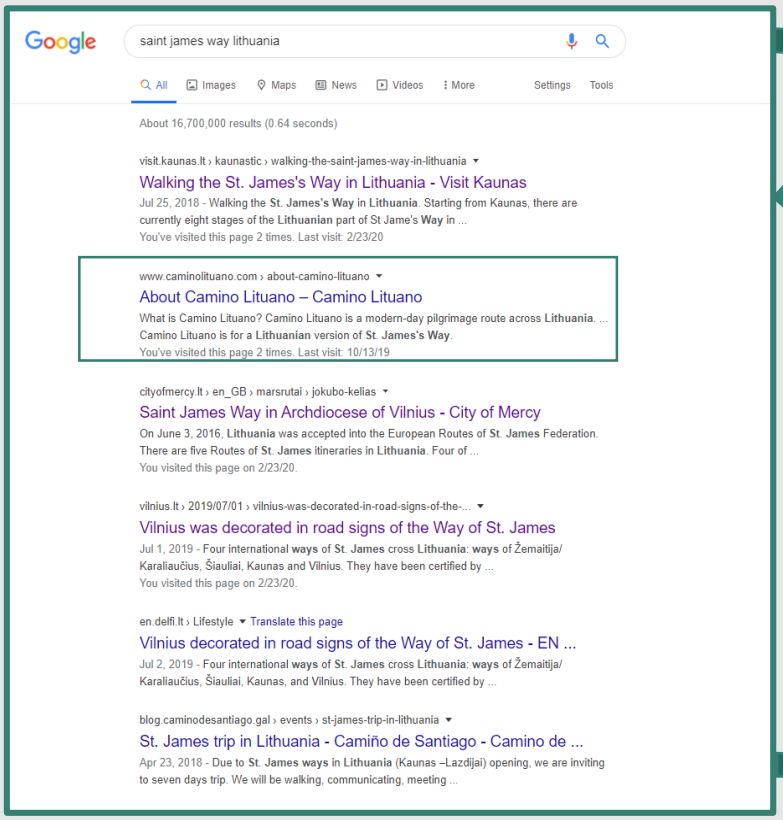

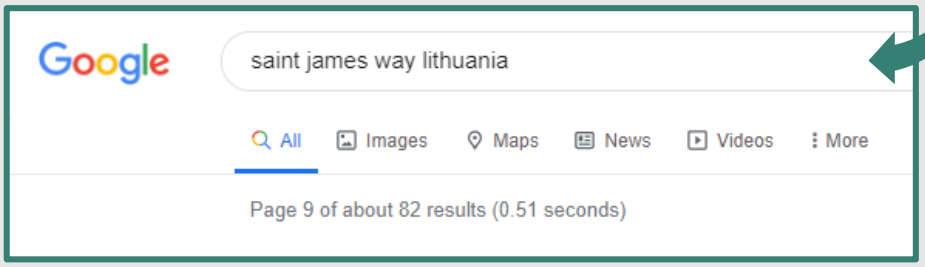

Nusprendus piligrimo pasą įsigyti Lietuvoje, užsienio pilietis gali taip ir likti nesusipratęs arba pasiekęs Santiago miesto piligrimų ofisą ir pateikęs reikalavimų neatitinkantį dokumentą – likti nesertifikuotas.

KELIAUK LIETUVOJE

KURĮ PASĄ PASIRINKTI?

Lietuvos Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacija

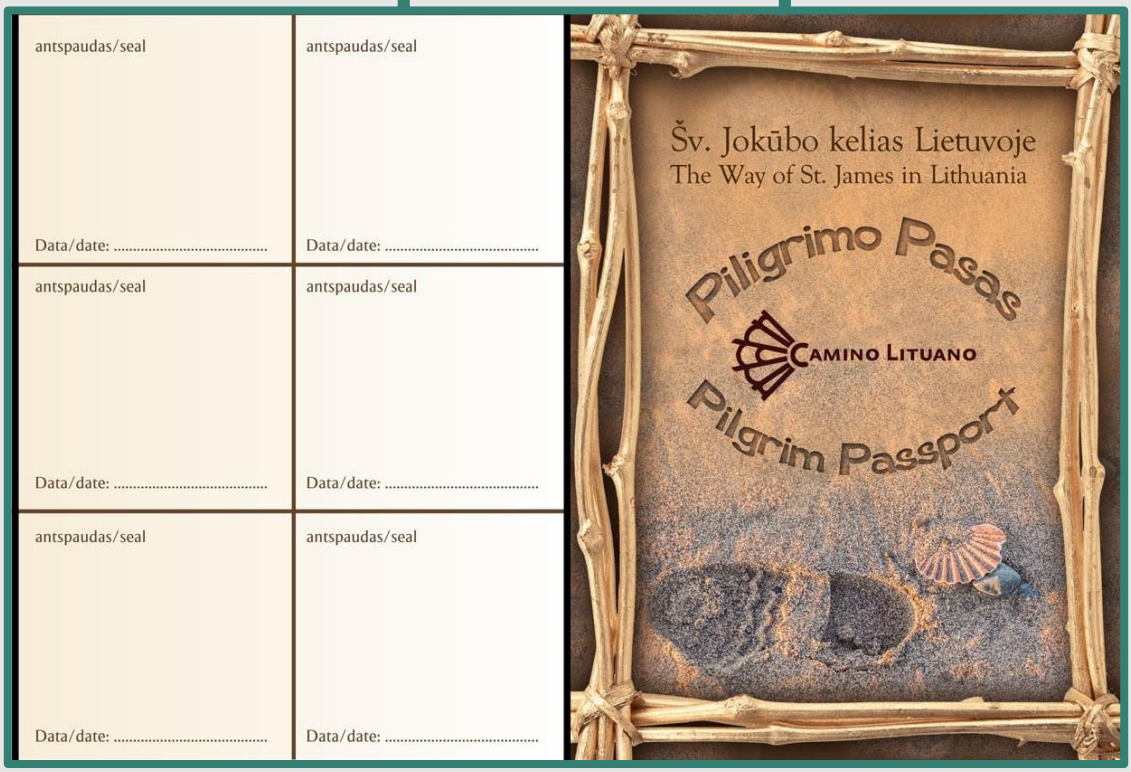

Camino Lituano

Kurk Lietuvai

KELIAUK LIETUVOJE

KAIP RASTI REIKIAMĄ INFORMACIJĄ?

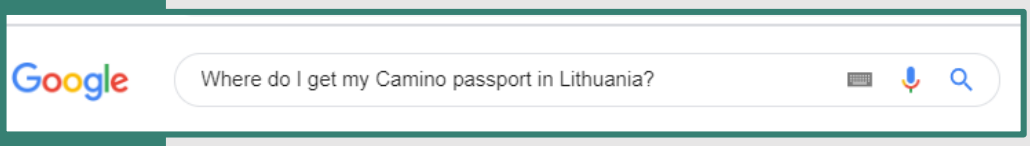

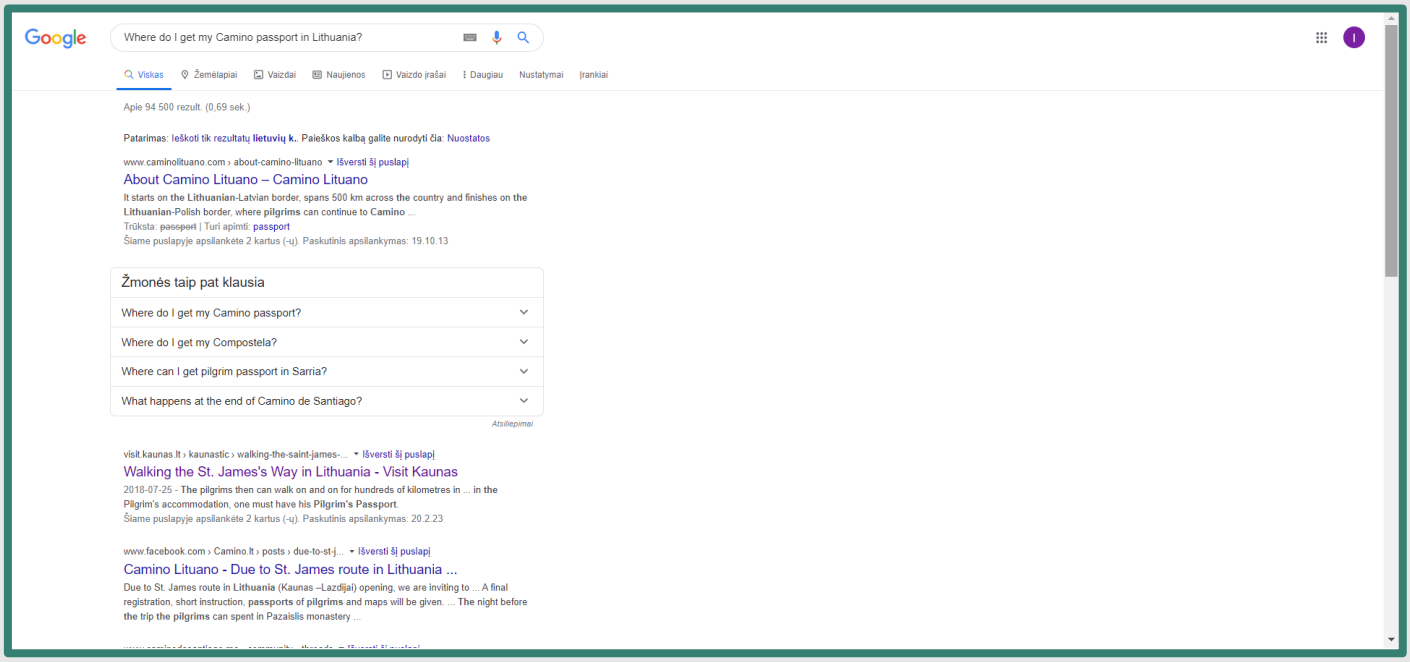

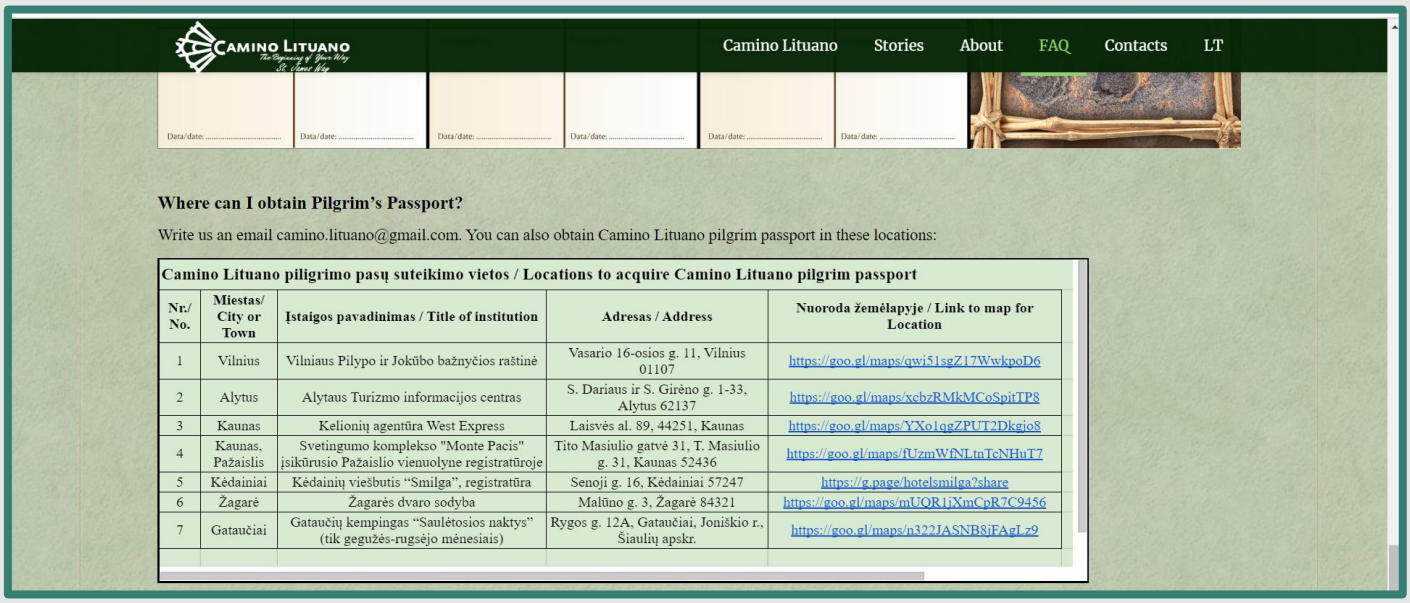

Where can I obtain Pilgrim's Passport?

Write us an email camino.lituano@gmail.com. You can also obtain Camino Lituano pilgrim passport in these locations:

Camino Lituano piligrimo pasų suteikimo vietos / Locations to acquire Camino Lituano pilgrim passport

Nr./ No.	Miestas/ City or Town	Įstaigos pavadinimas / Title of institution	Adresas / Address	Nuoroda žemėlapyje / Link to map for Location
1	Vilnius	Vilniaus Pilypo ir Jokūbo bažnyčios raštinė	Vasario 16-osios g. 11, Vilnius 01107	https://goo.gl/maps/qwi51sgZ17WwkpoD6
2	Alytus	Alytaus Turizmo informacijos centras	S. Dariaus ir S. Girėno g. 1-33, Alytus 62137	https://goo.gl/maps/xcbzRMkMCoSpitTP8
3	Kaunas	Kelionių agentūra West Express	Laisvės al. 89, 44251, Kaunas	https://goo.gl/maps/YXo1qgZPUT2Dkgjo8
4	Kaunas, Pažaislis	Svetingumo komplekso "Monte Pacis" įsikūrusio Pažaislio vienuolyne registratūroje	Tito Masiulio gatvė 31, T. Masiulio g. 31, Kaunas 52436	https://goo.gl/maps/fUzmWfNLtnTcNHuT7
5	Kėdainiai	Kėdainių viešbutis "Smilga", registratūra	Senoji g. 16, Kėdainiai 57247	https://g.page/hotelsmilga?share
6	Žagarė	Žagarės dvaro sodyba	Malūno g. 3, Žagarė 84321	https://goo.gl/maps/mUQRJjXmCpR7C9456
7	Gataučiai	Gataučių kempingas "Saulėtosios naktys" (tik gegužės-rugsėjo mėnesiais)	Rygos g. 12A, Gataučiai, Joniškio r., Šiaulių apskr.	https://goo.gl/maps/n322JASNB8jFAgLz9

Kurk Lietuvai

ŠV. JOKŪBO KELIAS LIETUVOJE

Šv. Jokūbo kelias (isp. Camino de Santiago) – **tai istoriškai susiformavęs piligriminis kelias, besidriekiantis apie 800 km per pietų Europos šalis iki Ispanijos mieste Santjago de Kompostela (Santiago de Compostela) esančios Šv. Jokūbo katedros**, kur, manoma, yra palaidotas Apaštalas Jokūbas. 1987 m. Europos Taryba paskelbė Šv. Jokūbo kelią ir jo atšakas visoje Europoje pirmuoju Europos kultūros keliu ir suteikė jam Europos Tarybos kultūros kelio sertifikatą. 1993 m. **Šv. Jokūbo kelias įtrauktas į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą.**

Lietuvoje Šv. Jokūbo kelias – oficialiai Europos kultūros kelių instituto sertifikuotas kultūrinis kelias, jungiantis 11 šio šventojo vardu pavadintų bažnyčių ir dar kelias dešimtis kitų šventyklų bei vienuolynų, besidriekiantis per 40 savivaldybių teritorijas.

Šį kelią kuria ir koordinuoja Šv. Jokūbo kelio draugų asociacija (įsteigta 2013 m.) ir *Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacija* (įsteigta 2016 m.), kuri šiuo metu vienija 25 Lietuvos savivaldybes.
Pagrindinė asociacijų veikla yra: konferencijų, viešų diskusijų, piligrimų žygių organizavimas, Šv. Jokūbo kelio maršrutų ženklinimas, informacijos sklaida ir kt.

Šaltiniai: www.svjokubokelias.lt
Kultūros departamentas http://www.kpd.lt/europos-kulturos-keliai/

Šiuo metu **skiriami 4 tarptautiniai Šv. Jokūbo kelio maršrutai Lietuvoje**. Už šių kelių koncepciją ir maršrutus yra atsakingos **Šv. Jokūbo kelio draugų ir Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacijos**.
Taip pat yra išskiriamas ir **penktasis, Vidaus kelias - Šv. Jokūbo kelio žiedas**[1].
Be šių penkių Šv. Jokūbo kelių, Lietuvoje randame ir **Camino Lituano organizacijos piligriminį Šv.Jokūbo kelio maršrutą Žagarė- Seinai.**
Skiriamas ir **Jono Pauliaus II piligrimų kelias,** į pastarąjį įtraukta 14 žymių maldos vietų.

Atlikus paieškos analizę iš užsienio turisto perspektyvos, būtina paminėti, kad Šv. Jokūbo kelio draugų ir Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacijos **puslapis http://svjokubokelias.lt/en_US/ yra nefunkcionalus ir nepakankamai pritaikytas užsienio piliečiui** (žr. PVZ.1, PVZ.2, PVZ.3, PVZ.4, PVZ.5).
Puslapyje nėra aiškių nuorodų į Šv. Jokūbo kelio maršrutus bent viena užsienio kalba pvz.: anglų kalba.
Internetiniame portale **užsienio kalba išskiriamos keturios funkcijos** : „1.CREATIVE LOCI IACOBI, 2. NEWS, 3.USEFUL LINKS, 4.CONTACTS“ **neveikia (t.y. yra tuščios) arba jose lietuvių kalba pateikiamos nuorodos bei kontaktai į taip pat lietuviškus puslapius.**

Šaltiniai:
www.svjokubokelias.lt[1]
https://piligrimukelias.lt/ [2]
http://www.caminolituano.com/home-en/ [3]

PVZ.NR.1

Not secure | svjokubokelias.lt/en_US/useful-links/

CREATIVE LOCI IACOBI NEWS USEFUL LINKS CONTACTS EN

EN
LT

Nuorodos, kurios gali būti naudingos:

1. Europos kultūros kelių institutas
2. Šv. Jokūbo kelio draugų asociacija
3. Šv. Jokūbo kelio Europos federacija
4. Lietuvos kultūros taryba
5. Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos

Cultural route of the Council of Europe
Itinéraire culturel du Conseil de l'Europe
COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

CREATIVE LOCI IACOBI
NEWS
USEFUL LINKS
CONTACTS

Naujienlaiškis

Gaukite mūsų naujienlaiškį.

El. paštas

Registruotis

2018 © SaintJamesWay
Dalinį finansavimą skyrė Kultūros paveldo departamentas

svjokubokelias.lt/en_US/useful-links/

PVZ.NR.2

svjokubokelias.lt/en_US/news/

CREATIVE LOCI IACOBI NEWS USEFUL LINKS CONTACTS EN

NEWS

Cultural route of the Council of Europe
Itinéraire culturel du Conseil de l'Europe
COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

CREATIVE LOCI IACOBI
NEWS
USEFUL LINKS
CONTACTS

Naujienlaiškis

Gaukite mūsų naujienlaiškį.

El. paštas

Registruotis

2018 © SaintJamesWay
Dalinį finansavimą skyrė Kultūros paveldo departamentas

svjokubokelias.lt/en_US/creative-loci-iacobi/

CREATIVE LOCI IACOBI NEWS USEFUL LINKS CONTACTS EN

PVZ.NR.3

CREATIVE LOCI IACOBI

PROJECT CONTEXT

The Saint James Ways is one of the most significant examples of co-operation and exchange of experiences across Europe. Every year thousands of pilgrims from all over the world follow the Saint James Ways, each with their own motivations. The Saint James Ways have been recognized as the first European itinerary by the European Institute of Cultural Routes and listed as world heritage by the UNESCO.

Taking into account the success achieved by the Saint James Ways modernising the tools devoted to them and working on the use of the new technologies that enhance the experience of the visitors become essential. Especially as the new travellers are often connected (smartphones, tablets...) and wish to receive easy, fast and precise information.

The Fédération Européenne des Chemins de Saint Jacques has initiated the "Creative Loci Iacobi" project. This project meets the demand of the new travellers since it is planning the promotion and enhancement of the Saint James Ways by means of the new technologies, proposing clear and practical information for potential visitors. The project will allow tourists to collect up-to-date information about the tourist and cultural aspects of the route as well as to enhance their experience by means of the new technologies. It will also allow to attract new visitors and to position the route as a genuine transnational tourist product.

PROJECT OBJECTIVES

- Strengthen international co-operation regarding the Saint James Ways;
- Encourage the development of new technologies for Saint James travellers (interactive products, 3D experiences, immersive contents..);
- Enhance the tourist experience of travellers by improving the access to information and the understanding of complementary resources (cultural, natural and historical) through ICT and letting them make their own practice;
- Raise awareness about the protection and sustainability of the cultural heritage of the participating countries;
- Improve the security of pilgrims thanks to georeferenced maps allowing them to find their way even when signs are missing;
- Foster synergies between the tourist and creative industries;
- Expand the network of route variants;
- Position the Saint James Ways as a tourist product, adapting and updating the offers and services;
- Boost the offer of new services around the Saint James Ways: booking of accommodation, purchase of complementary services, and such;
- Continue the update and develop the products created for the project thanks to existing and future technologies.

PROJECT PARTNERS

- Turismo de Galicia (Spain)
- Fédération Européenne des Chemins de Saint Jacques (France)
- Association of municipalities of St. James ways in Lithuania (Lithuania)
- Malvado Sound Lab S.L. (Spain)
- Fédération du Tourisme de la Province de Namur (Belgium)
- Municipio de Vila Pouca de Aguiar (Portugal)
Kujawsko-Pomorskie (Poland)
- Xoia Software Development (Spain)

The European Saint James Ways Federation represents the rest of its members (France, Italy, Netherlands). So it will be possible to extend the results of the project to the other partnering countries of the European Federation.

DOWNLOAD PUBLICATION ABOUT THE PROJECT

Co-funded by the COSME programme of the European Union

Not secure | svjokubokelias.lt/en_US/

CREATIVE LOCI IACOBI NEWS USEFUL LINKS CONTACTS EN

PVZ.NR.4

NEWS

ASSOCIATION

MUNICIPALITIES

MEMBERS

PVZ.NR.5

Not secure | svjokubokelias.lt/lt_LT/pazenklintos-sventoves/

Fatal error: Allowed memory size of 268435456 bytes exhausted (tried to allocate 16384 bytes) in **/home/svlias/domains/svjokubokelias.lt/public_html/vendor/intervention/image/src/Intervention/Image/Gd/Decoder.php** on line **136**

Fatal error: Allowed memory size of 268435456 bytes exhausted (tried to allocate 32768 bytes) in **/home/svlias/domains/svjokubokelias.lt/public_html/vendor/monolog/monolog/src/Monolog/Formatter/LineFormatter.php** on line **1**

Fatal error: Allowed memory size of 268435456 bytes exhausted (tried to allocate 28672 bytes) in **Unknown** on line **0**

Šv. Jokūbo kelio MARŠRUTAI

Internetinėje svetainėje www.svjokubokelias.lt **skiriami** jau minėti **5 keliai**, deja, **detalaus kiekvieno jų maršruto rasti nepavyko.**
Svetainėje pateikiami tik kelio stočių pavadinimai bei ilgis.
Informacijos apie konkrečius maršrutus su išsamia infrastruktūra (t.y. nakvynės, maitinimo, pirmosios pagalbos ir kt. vietomis) ši internetinė svetainė, deja, neturi.
Tačiau pavyksta rasti tam tikrų kelių atkarpas (7) bei su jomis susijusią informaciją kitoje internetinėje svetainėje www.pamatyklietuvoje.lt (žr. PVZ.7, PVZ.8) Ši svetainė veikia kaip privatus kelionių po Lietuvą portalas, kuriame galima rasti Lietuvos lankytinų vietų, pramogų ir turizmo paslaugų žemėlapį, maršrutus.
Tačiau išanalizavus visas atkarpas bei su kelių maršrutais pateikiamą informaciją, galime teigti, kad **Šv. Jokūbo kelias yra neišbaigtas, o jo maršrutai iki galo neparuošti. Nėra nei vieno maršruto, kurį tiek Lietuvos, tiek užsienio pilietis galėtų peržygiuoti pėsčiomis nuo maršruto pradžios iki galo.**
Tuo tarpu oficialioje Šv. Jokūbo kelio svetainėje išskirti maršrutai nesutampa su kelio atkarpomis, minimomis privačiame kelionių po Lietuvą portale. **Septynios atkarpos, kurios yra išskiriamos ir išsamiai aprašytos, yra susitelkusios tik pietų Lietuvoje.**

Šaltinis :https://pamatyklietuvoje.lt/keliones/autorius/lietuvos-sv-jokubo-kelio-savivaldybiu-asociacija/74

PVZ.7 KELIŲ ATKARPOS

Lietuvos Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacija (7)

www.svjokubokelias.lt

Žiūrėti žemėlapį

Šv. Jokūbo kelias. Alytus - Merkinė.

4 objektai · 36 km · 1 dienos

Šv. Jokūbo kelias. Merkinė - Liškiava - Druskininkai.

4 objektai · 28 km · 1 dienos

Šv. Jokūbo kelias. Pivašiūnai - Alytus.

10 objektų · 31 km · 1 dienos

Šv. Jokūbo kelias. Punia - Alytus.

36 objektai · 29.6 km · 1 dienos

Šv. Jokūbo kelias. Prienai - Punia.

22 objektai · 1 dienos

Šv. Jokūbo kelias. Alytus - Miroslavas.

15 objektų · 23.4 km · 1 dienos

Šv. Jokūbo kelias. Miroslavas - Meteliai.

13 objektų · 22.3 km · 1 dienos

Šaltinis :https://pamatyklietuvoje.lt/keliones/autorius/lietuvos-sv-jokubo-kelio-savivaldybiu-asociacija/74

Šv. Jokūbo kelio situacija Lietuvoje

PVZ.8 KELIŲ ATKARPOS

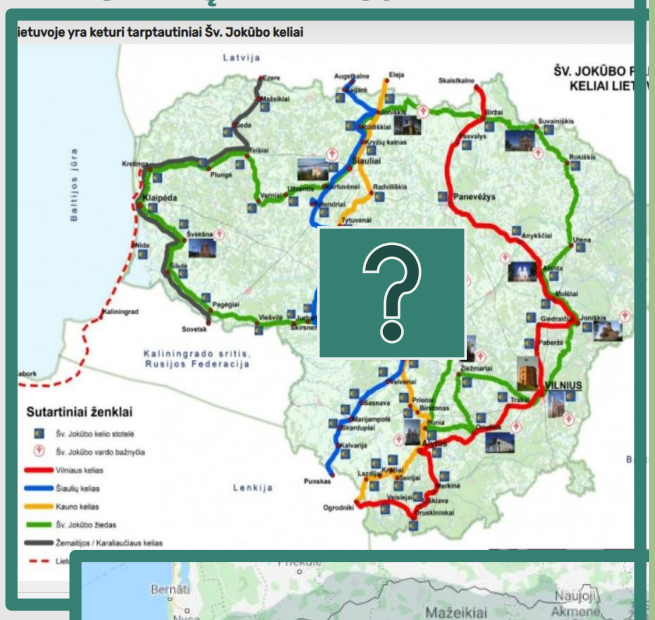

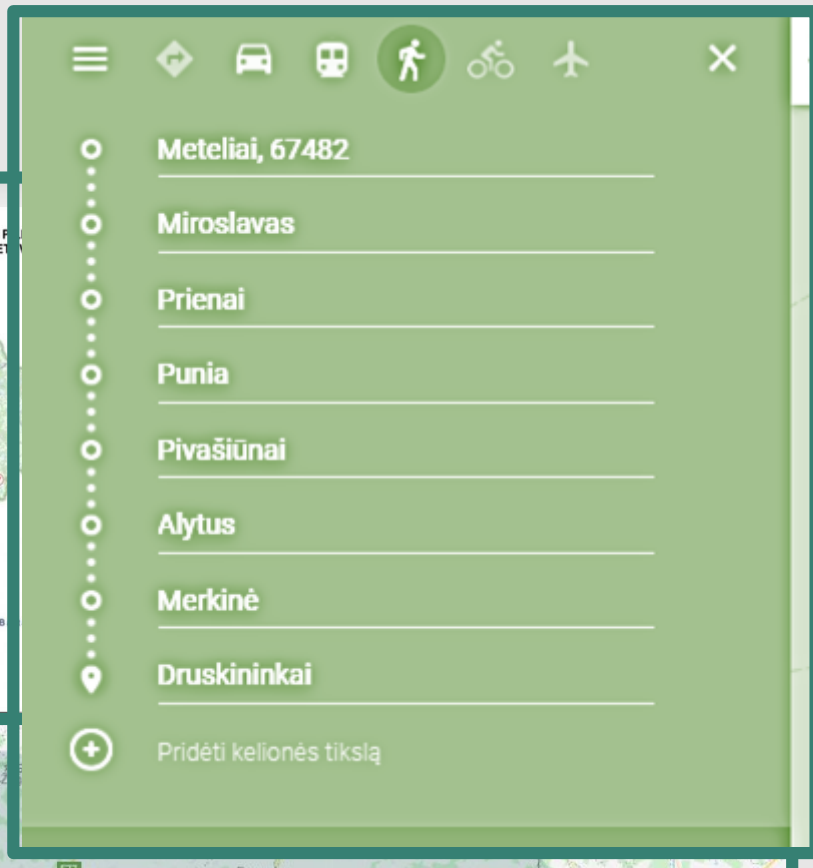

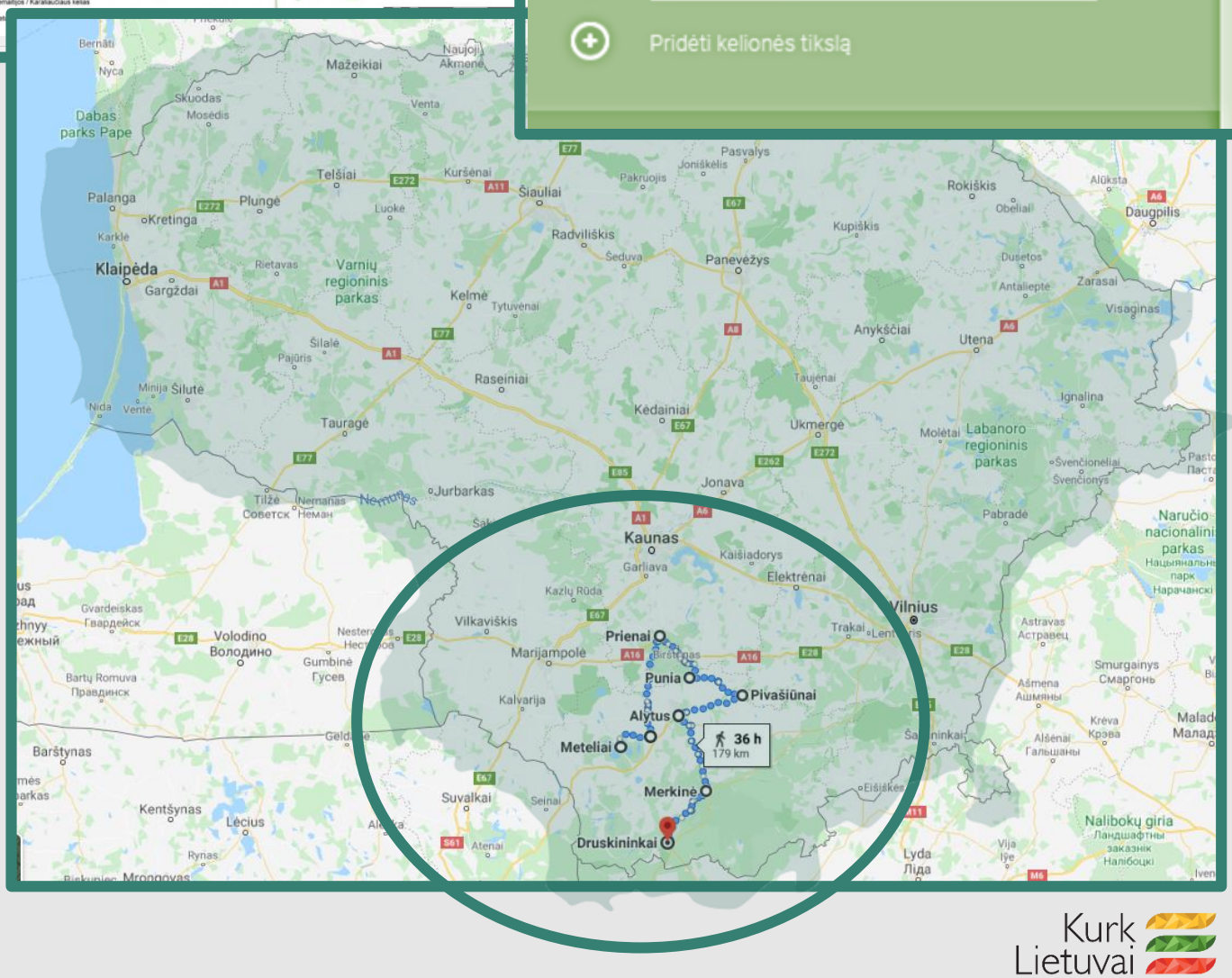

KELIAUK LIETUVOJE

Šv. Jokūbo kelio MARŠRUTAI

Šv. Jokūbo Žemaitijos/Karaliaučiaus kelias.
Kelio ilgis: 269 km.
Kelio stotys : Ezere (Latvija) > Mažeikiai > Seda > Telšiai > Plungė > Kretinga > Klaipėda > Švėkšna > Šilutė > Pagėgiai > Sovetskas (Rusijos Federacija).

Šv. Jokūbo Šiaulių kelias.
Kelio ilgis: 403 km.
Stotys: Augstkalnė (Latvija) > žagarė > Joniškis > Kryžių kalnas > Šiauliai > Kurtuvėnai > Palendriai > Šiluva > Raseiniai > Skirsnemunė > Raudonė > Veliuona > Seredžius > Raudondvaris > Kaunas > Veiveriai > Sasnava > Marijampolė > Skardupiai > Kalvarija > Punskas (Lenkija).

Švento Jokūbo Kauno kelias.
Kelio ilgis : 410 km.
Stotys: Eleja (Latvija) > Joniškis > Kryžių kalnas > Radviliškis > Tytuvėnai > Šiluva > Dotnuva > Kėdainiai > Jonava > Kaunas > Prienai > Birštonas > Punia > Alytus > Seirijai > Meteliai > Kryžiai > Lazdijai > Ogrodniki.

Švento Jokūbo Vilniaus kelias.
Kelio ilgis: 493 km.
Stotys: Skaistkalne (Latvija) > Biržai > Pasvalys > Panevėžys > Anykščiai > Alanta > Molėtai >Joniškis > Dubingiai > Giedraičiai > Paberžė > Vilnius > Trakai > Onuškis > Alytus > Merkinė > Liškiava > Druskininkai > Veisiejai > Ogrodniki (Lenkija).

Kurk Lietuvai

Šv. Jokūbo kelio ŽENKLINIMAS

- ✓ Nėra nuoseklaus kelio ženklinimo ir aiškios tvarkos, kaip toks ženklinimas turėtų vykti.
- ✓ Savivaldybės teoriškai turi suženklinti kelią savo teritorijose.
- ✓ Šiuo metu molinėmis, bronzinėmis kriauklėmis ženklinami tik miesto objektai - bažnyčios, vienuolynai.
- ✓ Trūksta vientiso kelio ženklinimo, jis egzistuoja tik keliose iš savivaldybių (pvz.: Raseinių). Kai kuriose savivaldybėse yra kito - Camino Lituano – kelio ženklinimas.

KELIAUK LIETUVOJE

KĄ DARO KITI?

Kurk Lietuvai

Camino de Santiago arba Šv. Jokūbo kelias – Ispanija

KELIAUK LIETUVOJE

Šventasis miestas Santjagas

Ispanijos šiaurės vakaruose esantis Santiago de Compostela miestas yra pagrindinis religinio turizmo traukos centras Ispanijoje ir žymi šventojo Jokūbo (angl. The Way of Saint James) kelio pabaigą. **Šv. Jokūbo kelias visame pasaulyje žinomas kaip geriausiai turistų srautui parengtas Ispanijos religinio turizmo produktas**, taip pat Santiago miesto senamiestis, kuriam suteiktas UNESCO pasaulio paveldo statusas, ir Šv. Jokūbo kelio finišavimo ceremonija yra unikali patirtis.

Santiago de Compostela miestą galima pasiekti skirtingais keliais, pagrindiniai iš jų:

- ***Prancūziškas*** *kelias, „Camino Frances“,*
- ***Portugalijos*** *kelias „Camino Portugues“,*
- ***Šiaurės*** *kelias „Camino del Norte“,*
- ***Originalusis*** *keliams „Camino Primitivo“,*
- ***Angliškasis*** *kelias „Camino Ingles“.*

ISPANIŠKĄJĮ ŠV. JOKŪBO KELIĄ 2019 METAIS, PAGAL OFICIALIĄ STATISTIKĄ, NUĖJO 347.578 TŪKST. PILIGRIMŲ IŠ VISO PASAULIO.

Kurk Lietuvai

Šaltinis : https://oficinadelperegrino.com/estadisticas2/

Geroji praktika – **INTERNETINĖ SVETAINĖ**

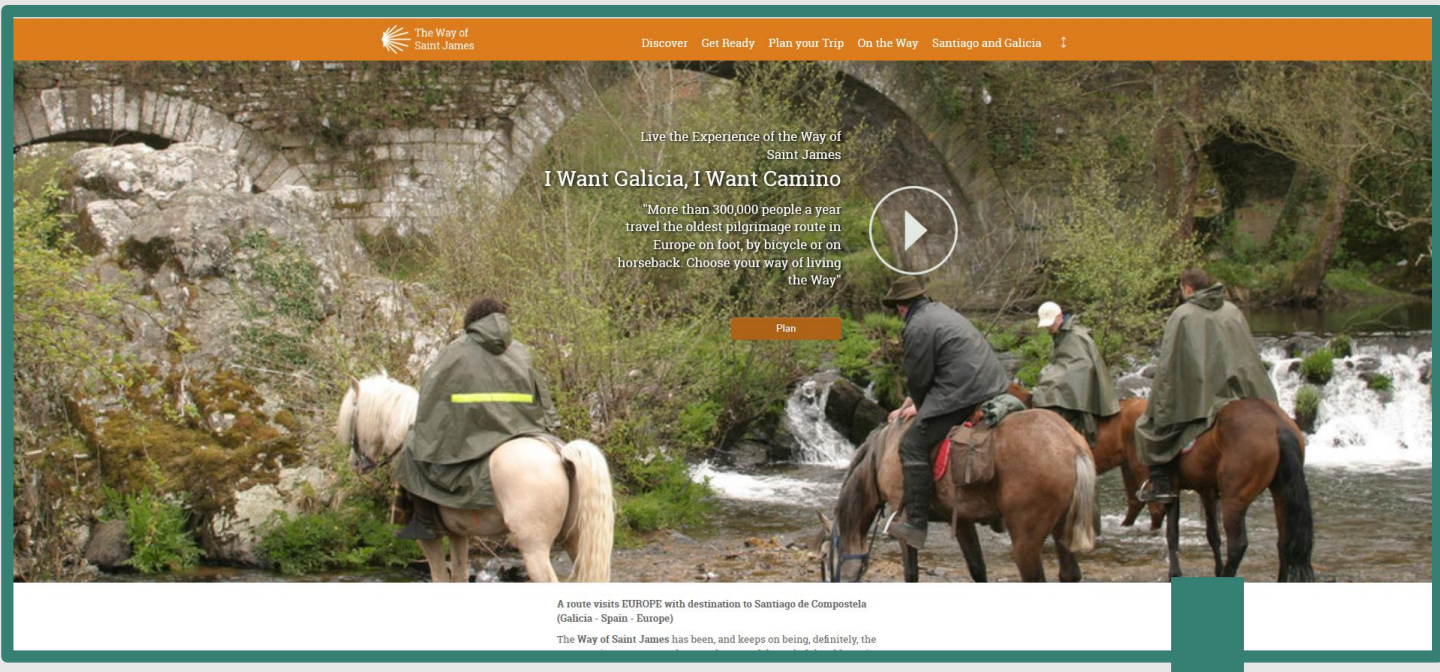

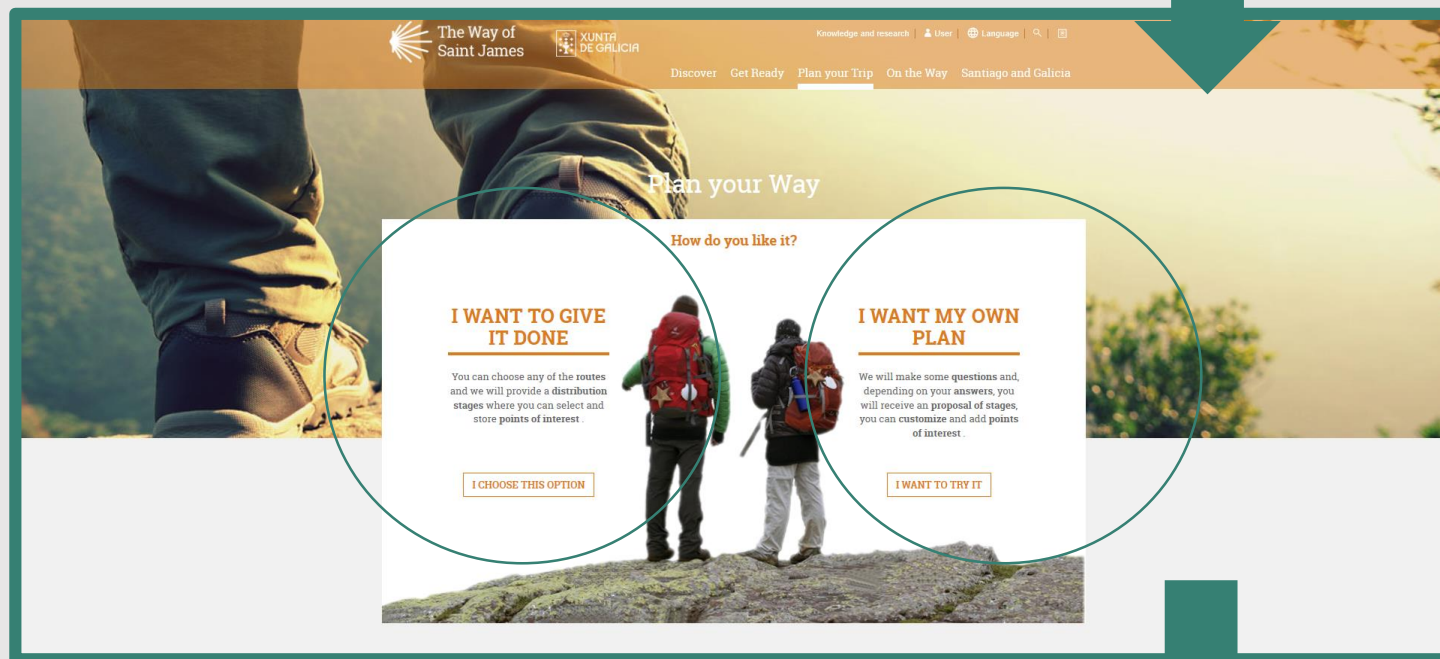

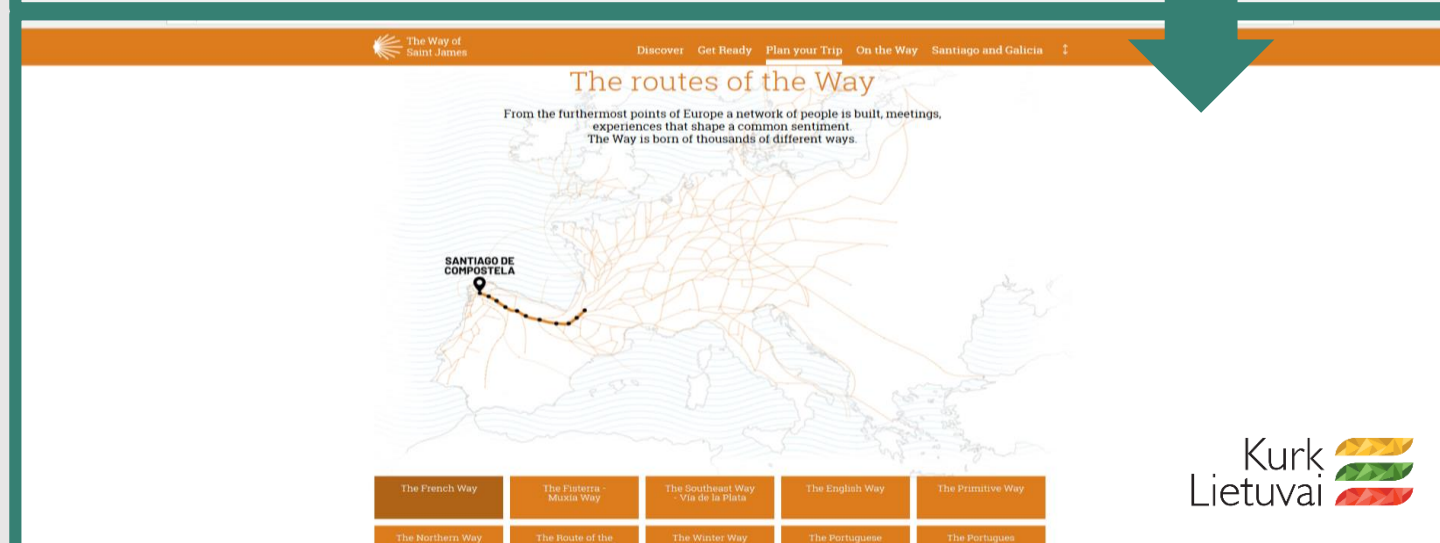

caminodesantiago.gal/en/make-plans/the-ways

The Way of Saint James

Discover | Get Ready | Plan your Trip | On the Way | Santiago and Galicia

The ways

The French Way

The French Way is the Jacobean itinerary with the most historical tradition and the one most recognised internationally.

The Fisterra and Muxía Way

This route originates in the city of Santiago and its goal is in Cape Fisterra and the Sanctuary of the Virxe da Barca de Muxía.

Vía de la Plata (The Silver Way)

Coming from Andalucía and Extremadura, it enters Galicia through the Portelas do Padornelo and A Canda, passes through the northern Monterrei and A Limia valleys until Ourense.

The English Way

Strategically situated, Ferrol and A Coruña are the starting points of the two alternatives of the English way. This maritime route was the one chosen by the Icelandic and Scandinavian pilgrims on their way towards Santiago.

The Primitive Way

The Northern Way

caminodesantiago.gal/en/make-plans/the-ways/via-de-la-plata

The Way of Saint James

Discover | Get Ready | Plan your Trip | On the Way | Santiago and Galicia

Vía de la Plata

Only steps | Steps and sections

← Through Laza →

- **A Canda**
- A Vilavella
- O Pereiro
- **A Gudiña**
- Campobecerros
- Porto Camba
- **Laza**
- Tamicelas
- A Alberguería
- **Vilar de Barrio**
- Padroso
- Xunqueira de Ambía
- **Ourense**
- Tamallancos
- A Casanova
- **Cea**
- **Dozón**
- Pontenouíe
- **Bendoiro**

The Vía de la Plata joins the southern spirit of the lands of Andalucía and Extremadura to those of Fisterra in Galicia.

Through Laza:

Length **212.3 Km** | Difficulty **Medium**

Through Verín:

Length **254.3 Km** | Difficulty **Medium**

Through Feces:

Length **187.2 Km** | Difficulty **Medium**

caminodesantiago.gal/en/make-plans/the-ways/via-de-la-plata/stage-lubian-a-gudina?vid=V1#Ancla_2

The Way of Saint James

Discover | Get Ready | Plan your Trip | On the Way | Santiago | alicia

A Canda - A Vilavella

Length **13.5 Km** | Difficulty **Medium-High** | Estimated Duration **2h 40min**

The **Vía de la Plata** enters the province of **Ourense** through the pass called **Portela da Canda** (1,262 m), municipality of **A Mezquita**. This town hall is a historical nexus of the union of the peoples of **Castile**, **Galicia** and **Portugal**. Aland of the passage of pilgrims but also of reapers, mule drivers, traders and travellers who arrived here for very diverse reasons.

The **Camino** continues to **A Canda** and then to **A Vilavella**, whose church is dedicated to **Santa María da Cabeza**.

A Canda - A Vilavella

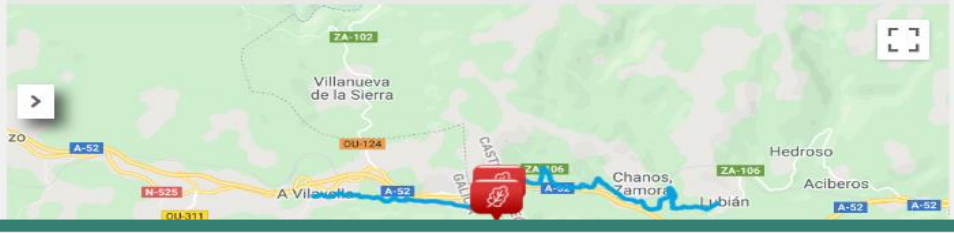

KO GALIME PASIMOKYTI ?

KELIAUK LIETUVOJE

Šv. Jokūbo kelias - **turistų srautui parengtas produktas.**

INFRASTRUKTŪRA :

- ✓ Atliktas kelio ženklinimas - aiškus ir suprantamas žygeiviui.
- ✓ Kelias suskirstytas į maršrutus ir jų atkarpas.
- ✓ Visas kelias ir jo atkarpos turi aprašymus su interaktyviu žemėlapiu.
- ✓ Kelią žymintys ženklai stovi kas ~500 metrų.
- ✓ Eiti galima vien sekant kelio ženklinimą, nebūtina internetinio žemėlapio pagalba.
- ✓ Šv. Jokūbo kelią žyminčios kriauklės atsiduria ant pakelės stulpelių, didesnių akmenų, stulpų ar pastatų.
- ✓ Kelias saugus ir pritaikytas eiti pėsčiomis. Nesikerta su automagistrale, greitkeliu ar kitomis pėstiesiems pavojingomis zonomis.
- ✓ Kelią lydi informaciniai stendai, nuorodos į WC, maitinimo vietas.
- ✓ Albergės žymimos likus keliems kilometrams iki jos, tad turistas gali pasirinkti, ar eiti toliau, ar pasukti vedamomis nuorodomis.
- ✓ Dažnos nakvynės vietos kelyje turi stendus su kontaktiniais telefono numeriais, tad esat dideliam turistų srautui galima pasiskambinti ir pasitikslinti, ar dar yra laisvų vietų.

STATISTIKA :

- ✓ Nuolatos fiksuojamas turistų srautas Santiago miesto piligrimų ofise (skaičiai nuolat atsinaujina el. puslapyje, galima matyti, kiek piligrimų atėjo kiekvieną dieną).
- ✓ Nakvynės namuose turistai registruojami itin atidžiai, privačiose albergėse skanuojami jų asmens dokumentai, viešosiose - renkama tokia turisto statistika kaip tautybė, starto šalis, planuojamas finišas, vardas ir pavardė, amžius bei motyvas.
- ✓ Oficiali https://www.caminodesantiago.gal/en/inicio svetainė taip pat gali pamatuoti mobiliosios programėlės atsisiuntimų kiekį bei pagal ją pateikiamus demografinius rodiklius.

Kurk Lietuvai

KO GALIME PASIMOKYTI ?

Šv. Jokūbo kelias - **turistų srautui parengtas produktas.**

KOMUNIKACIJA :

- ✓ Internetinė svetainė (pagrindinėmis užsienio kalbomis) talpina visą informaciją reikalingą užsienio turistui: kelio maršrutai ir jų atkarpos, nakvynės vietos, informacija apie vietoves, piligrimo paso įsigijimą, patarimai žygeiviui, naudinga informacija ir kt.
- ✓ Galimybė atsispausdinti popierinį žemėlapį ar atsisiųsti į savo mobilųjį telefoną (mob. programėlė).
- ✓ Informacija apie regionus, jų lankytinas vietas ir išskirtinumus (puiki vieta regionų reklamai).
- ✓ Savivaldybių sąrašas su nuorodomis į jų internetinius puslapius ir turizmo informacijos centrus (keliomis užsienio kalbomis).
- ✓ Tos dienos aktuali informacija žygeiviui – atstumas, sudėtingumas, pagrindiniai objektai, renginiai, oro sąlygos, draudimai ir kt.
- ✓ Lengvai prieinama informacija apie nakvynės vietas, taip pat didžioji dauguma pasiekiama per kelionių užsakymo internetu portalą: www.booking.com

Geroji praktika – **TURISTŲ SRAUTO FIKSAVIMAS**

Piligrimo pasas arba **akreditacija** yra dokumentas, kuris viduramžiais piligrimams būdavo išduodamas kaip apsaugos priemonė. Šiandien tai yra **oficiali akreditacija, kurią platina ir priima Santiago vyskupijos piligrimų tarnyba.** Jį galima įsigyti piligrimų ofisuose ar kitose institucijose, kurios turi Santiago katedros įgaliojimus. Pavyzdžiui, parapinėse bažnyčiose, Šv. Jokūbo kelio draugų asociacijose, piligrimų nakvynės namuose, albergėse ir kt.

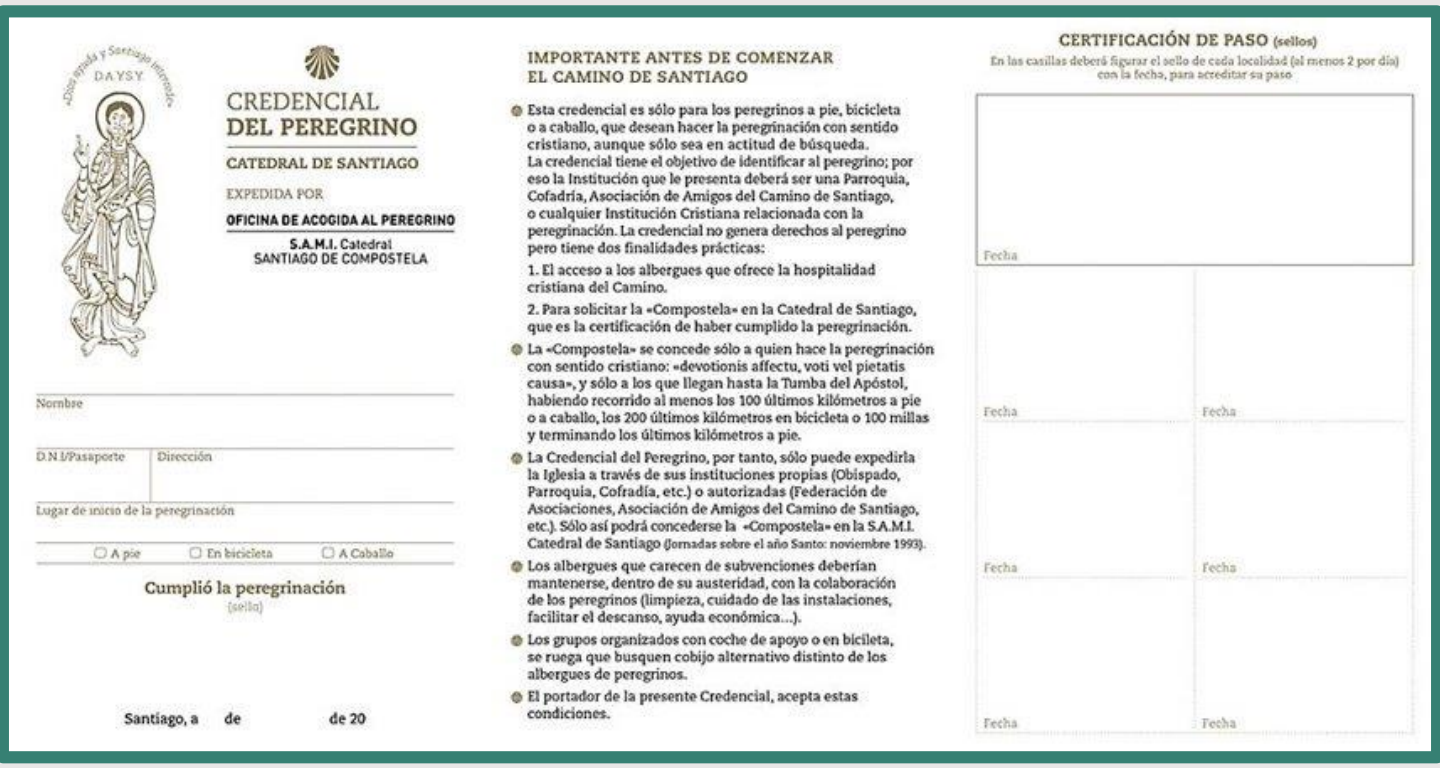

«Dios ayuda y Santiago intercede»
DAYSY

CREDENCIAL
DEL PEREGRINO

CATEDRAL DE SANTIAGO

EXPEDIDA POR

OFICINA DE ACOGIDA AL PEREGRINO

S.A.M.I. Catedral
SANTIAGO DE COMPOSTELA

Nombre

D.N.I/Pasaporte | Dirección

Lugar de inicio de la peregrinación

☐ A pie ☐ En bicicleta ☐ A Caballo

Cumplió la peregrinación
(sello)

Santiago, a de de 20

IMPORTANTE ANTES DE COMENZAR
EL CAMINO DE SANTIAGO

- Esta credencial es sólo para los peregrinos a pie, bicicleta o a caballo, que desean hacer la peregrinación con sentido cristiano, aunque sólo sea en actitud de búsqueda.
  La credencial tiene el objetivo de identificar al peregrino; por eso la Institución que le presenta deberá ser una Parroquia, Cofadría, Asociación de Amigos del Camino de Santiago, o cualquier Institución Cristiana relacionada con la peregrinación. La credencial no genera derechos al peregrino pero tiene dos finalidades prácticas:
  1. El acceso a los albergues que ofrece la hospitalidad cristiana del Camino.
  2. Para solicitar la «Compostela» en la Catedral de Santiago, que es la certificación de haber cumplido la peregrinación.
- La «Compostela» se concede sólo a quien hace la peregrinación con sentido cristiano: «devotionis affectu, voti vel pietatis causa», y sólo a los que llegan hasta la Tumba del Apóstol, habiendo recorrido al menos los 100 últimos kilómetros a pie o a caballo, los 200 últimos kilómetros en bicicleta o 100 millas y terminando los últimos kilómetros a pie.
- La Credencial del Peregrino, por tanto, sólo puede expedirla la Iglesia a través de sus instituciones propias (Obispado, Parroquia, Cofradía, etc.) o autorizadas (Federación de Asociaciones, Asociación de Amigos del Camino de Santiago, etc.). Sólo así podrá concederse la «Compostela» en la S.A.M.I. Catedral de Santiago (Jornadas sobre el año Santo: noviembre 1993).
- Los albergues que carecen de subvenciones deberían mantenerse, dentro de su austeridad, con la colaboración de los peregrinos (limpieza, cuidado de las instalaciones, facilitar el descanso, ayuda económica...).
- Los grupos organizados con coche de apoyo o en bicileta, se ruega que busquen cobijo alternativo distinto de los albergues de peregrinos.
- El portador de la presente Credencial, acepta estas condiciones.

CERTIFICACIÓN DE PASO (sellos)
En las casillas deberá figurar el sello de cada localidad (al menos 2 por día) con la fecha, para acreditar su paso

Fecha
Fecha Fecha
Fecha Fecha
Fecha Fecha

Piligrimo pasas yra tiksliausia ir geriausia priemonė ispanams sekti religinių turistų srautą. Visi piligrimų pasai yra registruojami ir personalizuojami tiek kelionės pradžioje, tiek pabaigoje.

Ispanijoje ir užsienyje kai kurioms asociacijoms, susijusioms su piligrimyste, buvo leista platinti savo akreditacijas su sąlyga, jog žemėlapyje bus nurodomas pagrindinis piligrimystės tikslas - finišas Santiago Katedroje. Bet kokiu atveju, oficialias akreditacijas galima įsigyti tiek Ispanijoje, tiek už jos ribų.

Oficiali akreditacija, kurią pripažįsta Santiago katedra, atspausdinta tradicinio paso principu ir susideda iš šešiolikos sulankstytų puslapių. Pirmasis puslapis yra kaip asmens tapatybės dokumentas, jis turėtų būti užpildytas piligrimo paso-akreditacijos išdavimo vietoje. Taip pat yra skiriama vietos oficialiam anspaudui, kuris parodo, iš kurios vietos piligrimas pradėjo savo kelionę. O to paties puslapio apačioje įrašoma data ir paliekama vieta finaliniam Santiago de Compostela katedros antspaudui, kuris pažymi kelionės pabaigą.

Be piligrimo paso, piligrimų priėmimo tarnyba piligrimams siūlo atstumo sertifikatą - Santiago katedros skyriaus išduotą dokumentą, patvirtinantį įveiktų kilometrų skaičių, kad ir koks būtų piligriminės kelionės pradžios taškas.
Šis naujas dokumentas sukurtas, atsiradus piligrimų poreikiui ir norui turėti oficialų įrašą ir platesnę informaciją apie savo piligriminę kelionę.
Šis atstumo sertifikatas kainuoja €3, jis yra šiek tiek didesnis nei piligrimo pasas ir yra atspausdintas ant pergamento popieriaus. Tiek piligrimų priėmimo paslaugos, tiek piligrimo pasų išdavimas yra visiškai nemokami, todėl šių kelionės baigimo pažymėjimų pardavimas padeda toliau teikti pasų išdavimo bei kitas nemokamas paslaugas.

Omnes dies et noctes quasi sub una sollemnitate continuato gaudio ad Domini et apostoli decus fideliter exsultantur. Velut etiadem beatitudinis laudantur die noctique et nullatenus ego in eis fuit est haberi extra [cf. Ap 21 25] quia candelarum et cereorum splendida luce ut meridies fulget'. (Codice Calixtino)

El Cabildo de la Santa Apostólica Metropolitana Catedral de Santiago de Compostela sita en la región occidental de las Españas a todos los que vieren esta carta de certificación de visita, hace saber que:

Antonio Gutiérrez Ramírez

ha visitado la Basílica donde desde tiempo inmemorial los cristianos veneran el cuerpo del Beato Apóstol Santiago.

Con tal ocasión, el Cabildo llevado del deber de caridad al tiempo que con gozo le dan al peregrino el saludo del Señor y piden -por intercesión del Apóstol- que él, Padre se digne concederle las riquezas espirituales de la peregrinación, así como los bienes materiales. Bendígale Santiago y sea bendito.

Dada en Compostela, Meta del Camino de Santiago, el día 12 del mes febrero del año 2014

Despues de realizar 775 kms. desde Saint Jean pied de port
donde comenzó el 5 de enero del 2014 por la ruta del Camino Francés

Segundo L. Pérez López
Dean de la S.A.M. Catedral de Santiago

Codex Calixtino

Ką mes galime padaryti geriau?
NAKVYNĖS VIETOS

- Išsamesnė informacija apie nakvynės vietas.
- Nuoseklumas – kokie kriterijai keliami nakvynės vietoms?
- Trumpas aprašymas apie nakvynės vietas – kokias paslaugas teikia (Wifi, maitinimas, kiti patogumai).
- Veikiančios nuorodos į internetinius puslapius.

Populiariausia ir skiriamoji piligrimų nakvynės vieta yra albergės (ang. Albergue).
Jose piligrimai dalinasi savo erdve su kitais piligrimais dideliuose kambariuose su dviaukštėmis lovomis. Paprastai poilsio valandos (kai gesinama šviesa) sutartinai prasideda 22:00, o vėliausias išsiregistravimo laikas - 9:00 val. **Svarbu žinoti, kad norint apsistoti albergės nakvynės namuose, būtina pateikti piligrimo pasą.**
Vidutinė nakvynės kaina yra iki €12, ji priklauso nuo to, kokio tipo albergę renkasi religinis turistas. Albergės gali būti viešosios (nakvynės kaina priimama aukojimo principu - iki €5) arba privačios (nakvynės paslaugos mokamos, tačiau su piligrimo pasu taikomos nuolaidos).

Atlikus Ispanijos šalies kultūros kelio analizę bei išbandžius vieną iš jų siūlomų kelių (Camino Portugese), taip pat susitikus su visomis suinteresuotomis Šv. Jokūbo kelio Lietuvoje šalimis bei po konsultacijos su Lietuvos Vyskupų Konferencijos atstovais ir remiantis regioniniams bei nacionaliniams kultūros keliams keliamais reikalavimais, siūlome atsižvelgti į atitinkamus patikslinimus bei pastabas.

24.1.1. Kultūros kelio tema surinkta medžiaga ir kita aktuali informacija, apibrėžianti kultūros kelio ribas Lietuvos teritorijoje, pagrindžianti kultūros kelio įtaką šios teritorijos gyventojų kultūriniam tapatumui, krašto istorijai, identifikuojanti regiono kultūros išteklius;

24.1.2. Suformuota aiški kelio koncepcija, suformuotas kelio įgyvendinime dalyvaujančių įstaigų ir organizacijų, nevyriausybinio sektoriaus bei bendruomenių partnerysčių tinklas, kiekvienas tinklo narys dalyvauja kelio įgyvendinimo veiklose; Aktualu suprasti tikslinę grupę – ar tai bus vietiniai, ar užsienio keliautojai (iš kokių šalių), kokioms keliautojų grupėms kelias bus skirtas ir įdomus (šeimos, pavieniai keliautojai, grupės, kt.). Identifikavus grupę, reikia atlikti fokus grupės tyrimą, siekiant išsiaiškinti identifikuotos grupės poreikius (suprasti kaip/ ar kelias galės tuos poreikius atliepti).

24.1.3. Suformuotas ir pažymėtas t.y. (aiškus maršrutas su fiksuotomis ir nekintančiomis GPS koordinatėmis kelio objektams, informacinės nuorodos, kelio ženklai į objektus) pažintinis lankymo / vykimo kelias.

Sukurta komunikacijos ir rinkodaros sistema t.y. : (Internetinės svetainės prieinamos tikslinės auditorijos kalbomis su visa praktine informacija (kur apsistoti, kur pavalgyti, ką pamatyti, gidai ir t.t.). Priklausomai nuo tikslinės kelio grupės, integruoti poreikiai – pvz. Mobilios aplikacijos, QR kodai, skaitmeninių žemėlapių išnašos mobiliesiems telefonams ir pan.)

Informacija apie kelią yra prieinama internetu ir nuolat platinama savivaldybių turizmo informacijos sklaidos ir kitomis rinkodaros priemonėmis;

Informacija apie turistų srautus yra nuolat atnaujinama ir sisteminama, t.y.: Srauto skaičiavimas. Svarbu skaičiuoti, kad žinotume, ar kelias naudojamas, ar atsiperka, ar juo naudojasi mūsų tikslinė auditorija ir pan. Skaičiavimo pvz.: per audiogido atsisiuntimus, mobiliųjų aplikacijų įsigijimus, TIC statistika, rezervuotų nakvynių statistika);

Sukurta reikiama paslaugų infrastuktūra pagrindiniuose maršruto taškuose (konkretizuotos nakvynės vietos, maitinimo vietos, prekybos centrai - krautuvėlės, med.punktai, gidai, audiogidai).

Šaltinis: KPD, 2019

24.1.4. Kelias turi būti įtrauktas į regiono turizmo gidus, bent kartą per metus yra aktualizuojamas regioniniu mastu (kultūros renginiai, akcijos ir kt.).

24.2. Nacionaliniam kultūros keliui keliami šie reikalavimai:

24.2.1. Surinkta mokslinė istorinė medžiaga, pagrindžianti kultūros kelio istorinę raidą, jo svarbą kultūriniam, socialiniam, ekonominiam šalies vystymuisi, įrodanti ryšius istoriniame kultūriniame Europos kontekste bei apibrėžianti kultūros kelio geografines ribas;

24.2.2. Suformuluota aiški kelio koncepcija, suformuotas dalyvaujančių organizacijų tinklas Lietuvoje, įvardinti esami ir (arba) potencialūs partneriai kitose Europos šalyse; koncepcijoje apibrėžti kelio apimtyje plėtojami kultūros ištekliai Lietuvoje, jų sąsajos su kitomis Europos šalimis, sudarytas bent trejų metų veiklos ir rinkodaros planas;

24.2.3.Suformuotas pažintinis kelio maršrutas, kuris yra įtrauktas į turizmo gidus platinamus Lietuvos mastu, lankomi objektai aiškiai identifikuojami ir atpažįstami, sukurta reikiama paslaugų infrastruktūra pagrindiniuose maršruto taškuose, generuojami ženklūs lankytojų srautai, kelias bent kartą per metus yra aktualizuojamas nacionaliniu mastu (kultūros renginiai, populiarinimo akcijos ir kt.).

- *Žymėjimas. Pėstiesiems skirtas vienoks žymėjimas (pvz. piligriminiai keliai), kiti keliai – auto keliai, ar dviračių (keliaujant mašina ar dviračiu). Svarbu, kad maršruto atkarpose būtų informaciniai stendai/lentos, kuriuose būtų viso kelio maršrutas, juose pažymėta „Jūs esate čia“, objektai, nakvynės ir maitinimo paslaugos, informacijos centrai, med. punktai ar vaistinės, skubios pagalbos numeriai, taksi ir artimiausias viešasis transportas.*
- *Informacija apie turistų srautus yra nuolat atnaujinama ir sisteminama , t .y.: Srauto skaičiavimas. Svarbu skaičiuoti, kad žinotume, ar kelias naudojamas, ar atsiperka, ar juo naudojasi mūsų tikslinė auditorija ir pan. Skaičiavimo pvz.: per audiogido atsisiuntimus, mobiliųjų aplikacijų įsigijimus, TIC statistika, rezervuotų nakvynių statistika).*

Šaltinis : KPD, 2019

KODĖL MUMS TAI NAUDINGA?

- ✓ Lietuviškos Šv. Jokūbo Kelio atšakos suteikia galimybę keliauti pėsčiomis kaip senų laikų piligrimams – nuo namų slenksčio iki pat Santjago de Kompostelos. Piligrimystė į Santjago de Kompostelą padeda susiformuoti naujiems keliams. **Inicijuojami ir vystomi kultūros keliai kuria kultūrinę, edukacinę, socialinę ir ekonominę vertes, ypatingai padeda plėstis turizmo ir paslaugų sektoriams.**
- ✓ Piligrimystės dėka plečiasi ir nusistovi **ryšiai tarp atskirų regionų, skatinamas tarpinstitucinis ir tarptautinis bendradarbiavimas** įvairiais lygmenimis dėl kultūros kelių, kuriamas partnerių tinklas.
- ✓ Atlikus esminius infrastruktūros ir komunikacijos pakeitimus (pvz. kelio ženklinimas, internetinės svetainės funkcionalumas ir pasiekiamumas, nakvynės vietų atsiradimas ir kt.) galėtų būti **planuojama efektyvi rinkodaros ir komunikacijos sistema, teikiamos paslaugos ir kuriami produktai,** susiję su Šv. Jokūbo kelio vystymu Lietuvoje.
- ✓ Išsprendus pagrindines problemas ir pradėjus sistemingai vystyti Šv. Jokūbo kelią, būtų **prisidedama tiek prie Lietuvos turistinio įvaizdžio formavimo, tiek prie regionų vystymo, įtraukiant vietos ir tarptautinius gamintojus ir paslaugų teikimo operatorius. Daugiau vietos ir užsienio turistų turėtų paskatų aplankyti regionus.**
- ✓ Tai taip pat naudinga Katalikų Bažnyčiai, nes **kitų šalių tradicijų ir papročių pažinimas praturtina tikinčiųjų religinį gyvenimą**. Piligrimystė Šv. Jokūbo keliu daro įtaką ir žmonių dvasinei gerovei, skatina fizinį aktyvumą.

KELIAUK LIETUVOJE

KULTŪROS KELIŲ LIETUVOJE VYSTYMO NEEFEKTYVUMO ANALIZĖ

Kurk Lietuvai

Šaltinis: *ĮSAKYMAS DĖL KULTŪROS KELIŲ VYSTYMO LIETUVOJE KONCEPCIJOS PATVIRTINIMO*

KELIAUK LIETUVOJE

STIPRYBĖS

1. Gausūs kultūros paveldo (nekilnojamojo, kilnojamojo ir skaitmeninio) resursai Lietuvoje.
2. Platus ir išplėtotas vietos savivaldos tinklas.
3. Platus su kultūra ir kultūros paveldu susijusių nevyriausybinių organizacijų, valstybės ir savivaldybės institucijų ar įstaigų tinklas.
4. Kultūros kelių kūrimo ir vystymo projektai su kultūra ir kultūros paveldu susijusioms nevyriausybinėms organizacijoms, valstybės ir savivaldybės institucijoms ar įstaigoms nėra naujovė (šalyje fiksuojama ne viena tokia iniciatyva).
5. Šalyje yra administruojamos įvairios konkursinės priemonės, valstybės ir privatūs fondai, kurie sudaro sąlygas ir prieigą su kultūra ir kultūros paveldu susijusių projektų realizavimui.

SILPNYBĖS

1. Nėra apibrėžti kultūros kelių lygmenys šalyje ir jiems taikomi reikalavimai bei kriterijai.
2. Nesistemingas ir ribotas tarpinstitucinis bendradarbiavimas bei silpnas turizmo verslo atstovų įsitraukimas
3. Silpna profesinė kultūros kelių operatorių ir partnerių kompetencija.
4. Nesukurta vieninga kultūros kelių valdymo, finansavimo ir plėtros sistema.
5. Nesuformuoti finansavimo skyrimo principai, nesukurta vieninga profesionali ir efektyvi kultūros kelių rinkodaros sistema, neišvystyta informacijos ir komunikacijos sklaida, nesukurti kultūros kelių žymėjimo ženklai.
6. Kultūros keliai stokoja išvystytos paslaugų infrastruktūros.
7. Poreikis keisti teisės aktus (Turizmo strategija, Kultūros objektų aktualizavimo programa, Regionų kultūros programa).
8. Sunku suderinti finansavimą iš skirtingų šaltinių.

Šaltinis: https://lrkm.lrv.lt/uploads/lrkm/documents/files/Koncepcija%202019-07-10(1).pdf

Kurk Lietuvai

KELIAUK LIETUVOJE

GALIMYBĖS

1. Sukurtas aiškus kultūros kelių valdymo ir administravimo modelis bei įgaliota institucija, atsakinga už kultūros kelių koordinavimą Lietuvoje kryptingai ir nuosekliai skatina tarpinstitucinį ir tarptautinį bendradarbiavimą įvairiais lygmenimis dėl kultūros kelių, kuriamas partnerių tinklas.
2. Inicijuojami ir vystomi kultūros keliai kuria kultūrinę, edukacinę, socialinę ir ekonominę vertes.
3. Sukuriama ir įgyvendinama efektyvi rinkodaros ir komunikacijos sistema, teikiamos paslaugos ir kuriami produktai, susiję su kultūros kelių vystymu, yra aukštos kokybės ir atitinka šiuolaikinius ypač tvarumo / darnumo standartus.
4. Prisidedama prie regionų vystymo, įtraukiant vietos ir tarptautinius gamintojus ir paslaugų teikimo operatorius, į regionus pritraukiama daugiau vietos lankytojų ir turistų iš užsienio.
5. Daugiau kultūros kelių Lietuvoje tampa Europos Tarybos kultūros kelių dalimi, taip pat prisidedama prie kultūros kelių projektų vykdytojų kompetencijos kėlimo, Lietuvos kultūros paveldo populiarinimo, įvaizdžio formavimo.

GRĖSMĖS

1. Institucijų nenoras prisidėti prie kultūros kelių plėtojimo Lietuvoje.
2. Skirtingų institucinių prioritetų taikymo tendencija nesudaro sąlygų kultūrinę, edukacinę, socialinę ir ekonominę vertes per kultūros kelius.
3. Inovatyvių produktų poreikio ir esamos teisinės bazės nesuderinamumas.

Šaltinis: https://lrkm.lrv.lt/uploads/lrkm/documents/files/Koncepcija%202019-07-10(1).pdf

Kurk Lietuvai

KELIAUK LIETUVOJE

REKOMENDACIJOS PRODUKTO TOLIMESNIAM VYSTYMUI

Ieva Zamaraitė
Inga Urbšytė
Vytautas Vaitiekūnas

Kurk Lietuvai

Religinis turizmas

Nors katalikybė į Lietuvą ir atėjo vėliausiai Europoje, šventų katalikiškų vietų galima rasti visoje šalyje. Nuo vienos pirmųjų Europoje Mergelės Marijos apsireiškimo vietos Šiluvoje, visame pasaulyje žinomo originalaus Dievo Gailestingumo paveikslo ir jo istorijos ištakų Vilniuje iki barokinių vienuolynų ir stebuklingų Švč. Mergelės Marijos paveikslų. Kelionė po katalikiškąją Lietuvą stebins ne tik įspūdinga architektūra, bet ir supažindins su sudėtinga Lietuvos istorija, leis patirti šimtmečius skaičiuojančią gyvos piligrimystės tradiciją ir atrasti dvasinę ramybę šiose ypatingą aurą turinčiose vietose, kurių dauguma yra įsikūrusios įstabiuose gamtos kampeliuose.

Vilnius – Dievo Gailestingumo miestas

Siaurose Vilniaus senamiesčio gatvėse bei žaliajame Vilniaus Antakalnio rajone piligrimai iš viso pasaulio atranda Dievo Gailestingumo istorijos ištakas. 1933 m. į Antakalnyje įsikūrusią Gailestingumo Motinos seserų vienuoliją iš Lenkijos atvyko…

Šiluva – Mergelės Marijos apsireiškimo vieta

Kiekvienas lietuvis, paklaustas, kas yra Šiluva, atsakytų, jog tai vienas svarbiausių Lietuvos dvasinių centrų. O ar žinojote, jog tai ir viena pirmųjų Mergelės Marijos apsireiškimo vietų Europoje?

Kryžių kalnas

Daugybę metų griautas, bet nesugriautas, degintas, bet nesudegintas, Kryžių kalnas yra dar vienas mūsų laisvės, tikėjimo ir vilties simbolis, o pasaulio piligrimams – dar viena vieta, kurią būtina aplankyti. 1993 metais Kryžių kalne…

Trakų bazilika

Trakai – istorinė Lietuvos sostinė nuostabiame gamtos kampelyje bei tuometinė Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto Didžiojo būstinė. Šią istoriją mena ne tik vienoje iš salų įsikūrusi Trakų pilis, bet ir XV a. įkurta gotikos ir baroko bruožus…

KELIAUK LIETUVOJE

RELIGINIS TURIZMAS

VILNIUS - DIEVO GAILESTINGUMO MIESTAS

ŠILUVA - MERGELĖS MARIJOS APSIREIŠKIMO VIETA

KRYŽIŲ KALNAS

TRAKŲ BAZILIKA

VIENUOLYNAI

Kretingos vienuolynai

Pažaislio vienuolynas

Tytuvėnų vienuolynai

1. Kristaus Prisikėlimo bažnyčia;
2. Panaros pilnų namų bendruomenė;
3. Krekenavos Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų bazilika;
4. Palėvenės Šv. Domininko bažnyčios ir dominikonų vienuolyno ansamblis;
5. Medinė Palūšės Šv. Juozapo bažnyčia;
6. Pivašiūnų Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia;
7. Žemaičių Kalvarija;
8. Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo mažoji bazilika
9. Koplyčia ir koplytėlės Rožinio slėpinių parke; Kaišiadorių raj. (Galima imti Kaišiadoris kaip religinio turizmo traukos miestą.

RENGINIŲ KALENDORIUS

- **Dievo Gailestingumo savaitė**
- **Šilinių atlaidai**

Kurk Lietuvai

KELIONIŲ ORGANIZATORIAI

KELIAUK LIETUVOJE

Lietuvos kelionių agentūros:

- **Amber Tours -** info@ambertours.lt ; Tel.: +370 5 2756985 ;
- **Baltic Travel Group -** info@btgroup.lt ; Tel: +370 5 2609375
- **IN VIA Baltic -** tours@inviabaltic.lt , tours@invia.lt ; +370 698 78585
- **Kiveda** - info@kiveda.lt ; +370 5 2724805
- **Lithuanian Tours -** contact@lithuaniantours.com ; +370 5 2724163
- **Quo vadis LT -** info@quovadis.lt ; +370 656 60504; +370 656 62138

Užsienio kelionių agentūros, dirbančios su religiniu turizmu:

- **„Ernesto Travel"** Lenkija, Krokuva: Debora Miroslaw; Debora@ernesto-travel.pl
- **„Promenade"** Portugalija: Mariana Delgado (Dirba su Fatima), Mariana@promenadeportugal.com

Kurk Lietuvai

LENKIJA

KELIAUK LIETUVOJE

Strategijoje **Lenkija yra priskiriama svarbių atvykstamojo turizmo rinkų grupei,** todėl rinkodaros priemonėmis turi būti siekiama didinti turistų srautus iš šios prioritetinės atvykstamojo turizmo rinkos.
Lenkija yra viena iš religingiausių šalių Europoje, o **2020 metai yra paskelbti Jono Pauliaus II metais**, todėl religinio turizmo tematika, tikėtina, bus aktualesnė, ir sudarytų galimybes pritraukti daugiau keliaujančių Lenkijos gyventojų į Lietuvą.

Be kita ko, Lietuvos katalikiškas paveldas turi itin daug potencialo sudominti didelę dalį Lenkijos gyventojų: **pvz.: Lietuvoje saugomas vienas garsiausių Katalikų bažnyčios paveikslų – Dievo Gailestingumo paveikslas – kurio kopiją Krokuvoje, kartu ir visą Dievo Gailestingumo šventovę per metus aplanko apie 2 mln. turistų, tuo tarpu Lietuvoje lankytojų srautai yra kur kas mažesni.**

Kampanijos tikslas– *pristatyti Katalikiško religinio paveldo objektus, kurie paskatintų suplanuoti savarankiškas atostogas Lietuvoje, nesiorientuojant į vienos dienos ekskursijas tik į religinius objektus, o apjungiant poilsio/pažintinę kelionę į Lietuvą su religinių objektų lankymu*.

Šalies pasiekiamumas:

- ✓ Patogus, lengvas susiekimas autobusu. Yra tiesioginiai skrydžiai, **bet trūksta pigių oro linijų maršrutų į didžiuosius miestus (išskyrus Varšuvą). LOT kasdien skraido į Varšuvą.**
- ✓ Dėl taupumo ir esant galimybei lenkai dažniausiai renkasi galimybę keliauti automobiliais, o ne lėktuvu.
- ✓ Oro transportas yra greičiausiai populiarėjanti susisiekimo priemonė Lenkijoje, o keltais turistai naudojasi retai, išskyrus keliaujant į Švediją ir Daniją.

Lenkijos turizmo potencialas Lenkijos apžvalga	Rodikliai
Gyventojų skaičius, mln.	37.98
BVP, 2019	-3.0%
Viza	Ne
Tiesioginis skrydis/-iai	Taip
Romos katalikai	92.8%
Atvykusių turistų į Lietuvą skaičius 2019 m., tūkst.	191
Vidutinės vienos kelionės išlaidos Lietuvoje 2018m. , Eur	284.8

Kurk Lietuvai

ISPANIJA

KELIAUK LIETUVOJE

Šalies pasiekiamumas:
Yra tiesioginiai skrydžiai. Lietuva turi susisiekimą oro transportu su Ispanija (2 pigių skrydžių bendroves Wizzair ir Ryanair, skrendančias į/iš Barselonos ir į/š Madrido).
Taip pat yra skrydžiai iš Kauno į Alikantę ir Palmą.
Turisto paveikslas: Atnaujintų tyrimų su Ispanijos rinka, deja, nėra. Rinka nėra prioritetinė, tačiau potenciali (2 vieta; +12,2% prieaugis per metus)

Pagal 2014 m. vykdytą atvykstamųjų rinkų tyrimo analizę, daugiausia ispanų (6,26 mln.) keliauja atostogų, poilsio ir laisvalaikio tikslais.
Ispanai taip pat mėgsta keliauti šalies viduje (Santiago statistika), tačiau bent vieną kartą per metus išvyksta į užsienį, ispanai daugiausia keliauja į kaimynines valstybes – Prancūziją, Portugaliją ir Italiją.
Daugiausiai keliaujančios Ispanijos provincijos – Katalonijos, Madrido ir Andalūzijos.
Pagrindinis ispanų kelionės tikslas – *kultūrinis turizmas (65 proc.), ispanams labai svarbios draugų, kaimynų ir giminių rekomendacijos, ispanai mėgsta keliauti su draugais ar šeima, kelionėse jie dažniausiai atsiskaito kreditinėmis kortelėmis, informaciją susirenka naršydami internete arba „iš lūpų į lūpas*“.
Dažniausiai keliauja atostogų metu (per Kalėdas ar Velykas), vasarą (rugpjūčio mėn.) ir trumpųjų savaitgalinių/šventinių dienų, kurių turi daugiau nei 10 per metus, metu, keliones užsakinėja daug vėliau nei kiti europiečiai, daugiau nei 60 proc. ispanų keliones užsisako likus mažiau nei savaitei. ***Ispanas – šiuolaikiškas ir reiklus turistas, siekiantis asmeninio dėmesio ir teigiamų patirčių, šalies pasirinkimas kelionei glaudžiai susijęs su kaina.***

Ispanijos turizmo potencialas Ispanijos apžvalga	Rodikliai
Gyventojų skaičius, mln.	46, 1
BVP, 2014	-1,6%
Viza	Ne
Tiesioginis skrydis/-iai	Taip
Romos katalikai	71.1 %
Atvykusių turistų į Lietuvą skaičius 2019 m., tūkst.	42, 19
Vidutinės vienos kelionės išlaidos Lietuvoje, Eur	366.8

Kurk Lietuvai

ITALIJA

KELIAUK LIETUVOJE

Italija – vienintelė iš Pietų Europos šalių, patenkančių į Lietuvos TOP 10 pagal apgyvendinimo įstaigose apsistojusių turistų skaičių.
Didžiausi miestai – **Roma, Milanas, Neapolis, Turinas ir Palermas**. Italijos apie 70 proc. visų kelionių sudaro vietinis turizmas, o 30 proc. – išvykstamasis turizmas (Europą pasirenka 55 proc. turistų).

Turisto paveikslas: amžiaus grupė 25–44 metai (48 proc.), beveik vienodai pasiskirsto keliaujančių vyrų ir moterų santykis, išsilavinimas – vidurinis ir aukštasis, keliauja 32 proc. su partneriu (be vaikų), 2 proc. – šeimos su vaikais, 29 proc. – grupėmis su draugais (be vaikų), 28 proc. – vieni, 11 proc. – verslo keliautojų

Keliaujančių italų geografinis pasiskirstymas: daugiausiai iš šiaurinės ir centrinės Italijos.

Labiausiai keliauja ir daugiausiai išleidžia italai iš Lombardijos (centras – Milanas), Lacijaus (centras – Roma), Veneto (centras – Venecija), Emilijos–Romanijos (centras – Bolonija) ir Pjemonto (centras – Turinas) regionų.

Keliaudami užsienyje daugiausia laiko praleidžia lankydami muziejus ir kitus turistinius objektus, vaikščiodami ir pažindami vietovę, ragaudami vietinį maistą, pažindami vietinę kultūrą, apsipirkinėdami, bendraudami su vietiniais gyventojais.

Pagrindinė priemonė renkantis keliones į užsienį – internetas, tuo tarpu klasikiniai kelionių katalogai praranda populiarumą. Trumpoms miestų lankymo kelionėms vyksta į Europos šalis valstybinių švenčių metu ar paėmę kelias papildomas dienas iš kasmetinių atostogų, ***italų atostogų kalendorius yra derinamas prie vaikų mokslo kalendoriaus, religinių švenčių***.

Italijos turizmo potencialas, Italijos apžvalga	**Rodikliai**
Gyventojų skaičius, mln.	60.4
BVP, 2020	+0,5 %
Viza	Ne
Tiesioginis skrydis/-iai	Taip
Romos katalikai	78%
Atvykusių turistų į Lietuvą skaičius 2019 m., tūkst.	48,99
Vidutinės vienos kelionės išlaidos Lietuvoje 2018 m., Eur	339,3

Kurk Lietuvai

Inovatyvūs sprendimai

KELIAUK LIETUVOJE

„VilniusGO“ – tai programėlė, kurios tikslas sudominti kuo platesnę auditoriją Vilniaus miesto istoriniu, gamtiniu ir kultūriniu palikimu.

Go Vilnius

Programėlė apsiriboja ne tik gerai žinomais (pvz. Senamiesčio) objektais, bet populiarina ir kitus ne mažiau svarbius, tačiau mažai žinomus objektus (pvz. bunkerius, šiuolaikinio meno kūrinius ar gamtinį palikimą), esančius toliau nuo miesto centro (pvz. Naujininkuose, Šeškinėje ir kitur). Ji leidžia pasiekti aukščiau minėtą informaciją bet kuriuo metu ir bet kurioje vietoje, bei padeda sutaupyti vartotojų laiką ieškant informacijos internete ar bibliotekoje.

Mobiliojoje aplikacijoje **„VilniusGO“** pateikta trumpa, esminė, bet „užkabinanti“ informacija su nuotrauka ir teksto pabaigoje pridėta nuoroda į specialiai projektui sukurtą internetinį puslapį www.vilniusgo.lt, kuriame vartotojai gali paskaityti plačiau apie pasirinktą objektą, rasti daugiau vaizdinės medžiagos ir išnašas iš kur imta informacija.

Aplikacijoje vartotojas gali žymėtis aplankytus objektus, sudarinėti savo maršrutus ir jais dalintis su draugais. Taip pat siūlyti į programėlę įtraukti objektus, o tai praplės programėlės turinį ir suteiks jam įvairovės. Be to, garsiniu signalu, programėlė vartotojui praneša apie šalia jo esantį objektą, tad nereikės specialiai ieškoti informacijos, Vilniui pažinti.

Kurk Lietuvai

MOBILIOJI APLIKACIJA „Vilniaus Piligrimas“

Į Vilnių atvykstantys piligrimai gali pasinaudoti nauju įrankiu, padedančiu suplanuoti keliones, o vilniečiai – piligrimo akimis pažvelgti į savo miestą. Tai programėlė išmaniesiems telefonams ir planšetiniams kompiuteriams **„Vilniaus piligrimas“ (arba „Vilnius Pilgrim“).**

Kaip kilo mintis sukurti programėlę?

Jau retai mieste sutiksi piligrimų, keliaujančių tik su lazda ir žemėlapiu rankose. Žmonės naudojasi programomis, padedančiomis susiplanuoti kelionę ir, pasiekus kelionės tikslą, susiorientuoti konkrečioje vietoje. Būtent tam skirtas ir „Vilniaus piligrimas“.

Siekiama, kad žmonėms būtų paprasčiau planuoti kelionę ir jie rastų reikalingiausią informaciją vienoje vietoje. Tie, kurie neturi galimybės keliauti su gidu, savo išmaniajame telefone ar planšetiniame kompiuteryje galėtų paskaityti ar paklausyti pasakojimų apie piligrimines vietas.

Savarankiškam keliautojui tai suteiks daugiau laisvės ir patogumo. Vilniuje gyvenančius ir nuolat pro lankomus objektus skubančius žmones kviečiama net einant pro greta esančią bažnyčią paklausyti ar perskaityti apie ją trumpą pasakojimą, atkreipti dėmesį, greta kokių vertybių gyvename.

Pagrindinės programėlės funkcijos:

Programėlėje pateikiami **keturi maršrutai su žemėlapiais**, **objektų aprašymais** ir **garso įrašais lietuvių** ir **anglų kalbomis.**
Planuojantieji keliauti į Vilnių net iš labiausiai nuo šio miesto nutolusio pasaulio taško **naudodamiesi programėle gali pasirinkti piligriminius maršrutus, pagal turimą laiką pasižymėti lankomus objektus, susidaryti savo maršrutą**.

Žemėlapyje rodoma keliautojo buvimo vieta, maršrutas iki kito objekto.
Nurodoma preliminari objekto lankymo trukmė, bažnyčių atidarymo, kitų piligriminių objektų darbo laikas bei šv. Mišių tvarkaraščiai leidžia planuoti kelionės laiką.

Taip pat informacija apie objektus galima dalintis socialiniuose tinkluose.
Su šia programėle galima neišeinat iš namų patogiai tyrinėti Vilnių puikiose nuotraukose, kurių daugelio autorius yra Evaldas Lasys, taip pat perskaitant aprašymus ar klausant Jaunimo teatro aktorės Jonės Dambrauskaitės įgarsintų tekstų.

Kam skirta programėlė?

- ✓ Programėlė skirta žmonėms, norintiems pažinti Vilnių, pažvelgti į šį miestą piligrimo akimis.
- ✓ Programėlę į savo išmanųjį įrenginį nemokamai galima parsisiųsti iš Apple store arba Google Play.
- ✓ Vėliau, norint ją naudoti, pakanka turėti GPS ryšį. Svarbu atkreipti dėmesį į telefono nustatymus. Jei nustatymai lietuviški, ji vadinsis „Vilniaus Piligrimas“, jeigu angliški – “Vilnius Pilgrim“.

Patarimai toliau vystant religinio turizmo produktą Lietuvoje:

• Identifikuoti rinkodaros kanalus, kuriais pasiektume religinius turistus

Pvz. religinės bendruomenės pasaulyje;

• Išsiaiškinti tokių turistų poreikius bendradarbiaujant su užsienio šalių turų operatoriais;

• Diferencijuoti produktus pagal šalis ir turistų segmentus;

• Galvojant apie produktą: identifikuoti populiariausius lankytinus objektus su reikiamai išvystyta infrastruktūra, įtraukti religines šventes-renginius, taip pat išskirti, koks yra Lietuvos **unikalumas (USP)** šioje srityje, pasiūlyti apsistoti nestandartinėse nakvynės vietose, atrasti naujas patirtis (pvz.: vienuolynuose);

• Žiūrint į tolimąsias rinkas, galvoti, kaip Lietuvos produktą galima derinti su kaimyninėmis šalimis (pvz.: Lenkija, Dievo gailestingumo istorija).

KELIAUK LIETUVOJE

Ieva Zamaraitė
Ieva.Zamaraite@kurklt.lt

Inga Urbšytė
Inga.Urbsyte@kurklt.lt

Vytautas Vaitiekūnas
Vytautas.Vaitiekunas@kurklt.lt

Kurk Lietuvai